

309402 | వ తి ది న ము | వ క టిం వ (బ డు ను

VOL. 5. } డెన్వ పట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 14 వ తేది మంగళ వారము } 37
పుటము. ౫ } కాళియ క్తి నా మ సం వ త్స ర వైశాఖమాస శు క్ల చ వి తి ర. } సంచిక 32

అన్ని మన్యజ్వరములకును యిసనాఫలీమందు
రామబాణమువలె అమోఘముగ పనిచేయును.

Esanofele (Anti Malarial)

ఇసనాఫలీమందును సేవించి, మన్యజ్వరముచే పీడింపబడుకుండగ

మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.

ఈ మందు బహు సమృద్ధమైనది. మన్యజ్వరమునకు దివ్యవృక్షము:— ప్రపంచమందంతటను మన్యపు జిల్లాలయందు వెల్తురుమండలి జడప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యులందరూను ఈ మందును గూర్చి చించి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జీర్ణించి గుల్మవ్యాధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు అమోఘముగ పనిచేయును. మరల జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమాత్రపు ముక్కొన్నచో జ్వరము నిశ్చయమగును. ఏమియు అపాయము లేదు. పసిపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫలీని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర దొరకును. (934)

సోకయేజంట్లు:— (ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి.జి.గొరియోకంపెని, బొంబాయి.
చెన్నరాజధానియందు సోల్ ఏజంట్లు:— డబ్ల్యూ. ఈ. స్క్రిత్తు అండుకో, మదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకుడు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి

వంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అవధినిగ్రహించి రక్షణమునకు జనించు వాడ్యములకు కిరీటుమనలలో మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను పుంజును, (పొరలతో వచ్చును అన్ని విధములనలన గలగు చర్మరోగములకు పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్షకపు కారిక (70)

1. వాతాధిపత్యముగల గుళు మిచ్చుట నివారించుట, 2. మహావైరమును బాధ్యవచ్చును అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. 3. రుక్షతాపంబులను పోగొట్టును. 4. ములబద్ధమును కాల్చును. 5. పొగిడి రక్షణము కల్పించును. 6. కీరారోగమును గలగుచేయును. 7. రోజులకు 4 వాసుల బుడ్డిలో అమృతమును.

(ప్రొప్రైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No 2, BOMBAY.

చికబాషాలిపి ప్రశంస

జన్మలకంటే అపారము నిరచితము.
మల 0-1-0 పోస్టేజి అధికము.

అంధ్రప్రదేశ్ కాకాగ్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

అంధ్ర సర్వకళాశాల విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయోగ కట్టమంజు రామలింగారెడ్డి గారిచే
సంపాదించినది. మల 0-1-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

శాస్త్రసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములతో నిండియున్నది. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కులభేదము లేని కలిగి? అచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గంభీరమైన మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు. శ్రీమిగుల గులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్రమున్నవి. మల 5-0-0. కచ్చులు వేరే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

తైలి:— ములభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములతోపు. మంత్రాగిములవై అచ్చు. కాళిశా త్రయం ధర రు 1-1-0. పోస్టేజి అధికము. వేరు.

(20) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
వైయగు పండితుడు, ముద్రికాపితృ వైశాఖమాస, కడప.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి నెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును, సార్వభౌమ నొప్పుల కారి దోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును. గుణావళిగలిగి యుండును. ప్రతియంతు నుండదగినది.

వనమూలికలతో సాంధూచేత మంచు

తయారుచేయబడు మంచుమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు, అమృతాంజనము దీనితో బొంబాయి, మదరాసు.

సర్వవృద్ధి క వివసంజేవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ మార్కు)

588

దక్షిణములో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండ వలసిన మోక్షావధము. అంధ, కుమారాని, దేయవైద్యులచే పొగ డ్రాగించబడియున్నది. ఎన్నిదినను లుంచినను మందు గుణముమోడదు, తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, మక్క, పొము, బట్టి మొదలగు విషమందులకు కాటులకు నువరూ గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ. 5-0-0. పోస్టేజి వేరే. ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇవ్వాలి. తరచులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ, 11 ఇంకపేటమెట్రి, వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

ఇనాము! ఇనాము!!
అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు
చీర 1-కి నెల రు. 3-12-0.

18 మూరలు నిడివి. 2 1/2 మూర వెడల్పు కలవి. రంగుకు ఉత్తరవాదము. అండులో అనేకవిధరంగులు గల బుట్టలు చేయించబడినవి పలురకములు కలవు. ఇక్కల నాగరికమునకు తగు నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-టి కొనువారలకు ఎలక్ డ్రాక్ బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇనాముగా యివ్వబడును.
నర్సాపురం ౫8౫చీర 1-కి 16 x 2 1/2 రు 4-8-0
బందరు దవనకొడిచీర 1-కి రు 3-4-0
బాలామణి మామిడిచీర 1-కి రు 3-8-0
కాంచీపురము అరకుచీర 1-కి రు 5-0-0
కరుంతలచీర 1-కి రు 5-8-0

1142 సి. సి. లింగం అండు కో,
2, రామానుజఅయ్యర్ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

సార్-వియన్ బామ్.

నల్ల తేలు, ఎర్ర తేలు, కీతమండలం, ఉష్ణమండలం అను తాటిచెట్లు, పెంకాయచెట్లు తేలు కట్టి పడరాని బాధపడి ప్రాణముపోవునట్లు బాధపడువారును ఆ తక్షణమే నిమిషములో నవ్వువట్టుచేయును. ఈ ఔషధము తమవద్ద ఉండినవెడల తేలుభయమే లేదు. ఈమాదిరి ఔషధము ఇదివరకు ఎవరివద్దను తయారుచేయబడినదే లేదు. ఇది ఒక అద్భుతనివారిని ఔషధము. ఉపయోగించు విధము ఔషధముతో కూడ పంపబడును. గుణము లేదని రుజువుచేయు వారలకు రూ. 100 ఇవ్వబడును.

బుడ్డి 1-కి క్రయం అకాలు 0-6-0
డెజన్ బుడ్డుకు రూ. 4-8-0
ఖర్చులు ప్రత్యేకం.
విజయలక్ష్మి కావలయును.
సావరన్ అండు కంపె
కచ్చాలేశ్వర అగ్రహారం, మదరాసు.

వృత్తాంతములు

బొంబాయి నుండి, ఏప్రిల్ 29, మొదలు 4 వ తేదీలయందు బయలుదేరిన తర్వాత 8 వ తేదీన ఇస్లామాబాద్ చేరినదని తెలియజేయుచున్నది.

బొంబాయిలో నిర్మింపబడిన వైద్యశాలా నాక:-గత మార్చి మాసముననే మొదలైన వైద్యశాలానాకానిర్మాణము పూర్తియైనది. నాక ఆంధ్రము ఉత్కలతోడ నిర్మింపబడినది. ఈ నాక 12-వ తేదీ ని మాజీగాను నాకానిర్మాణస్థానముననుండి సముద్రములోనికి దింపబడినది. ఇట్టి నాకలు రెండు నిర్మితమగుచున్నవి.

సంగ్రామమునకు సహాయము:-యుద్ధమునకు సహాయమునందుమని పలువురు తెలియజేయుచున్నారు. తాము పంపు సేవకు రెండింతలు సేవ నింతటనుండియు పంపుమని జింద్ మహారాజా వారు తెలియపరచిరి. మాడు జెటాలి యనుల పదాతి దళములను తయారు చేయుదుమని పాటి యాలా మహారాజా వారు చెప్పిరి. స్వదేశ సంస్థానాధీశులందరను కలసి తయారుచేయుచు మండిన లాయర్ల యను వైద్యశాలానాకకు విరాళము నొసగుదుమని నాభా మహారాజా వారు వెలియపరచిరి.

29వ గుంటూరు మండలసభ:- ఈసంవత్సరము ఈ మండలసభ సత్తెనపల్లిలో జూన్ 5, 6, 7 తారీఖులలో జరుగునని ఇదివరకే ప్రచురింపబడినది. ఈసభను జయప్రథముగా జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ప్రస్తుత రాజకీయవ్యవస్థలలో ఈసంవత్సరపుసభ చాలాముఖ్యవిషయములను చర్చింపజున్నది. కావున మండలములోని వివిధగ్రామములనుండి ప్రతినిధులుదయచేసి సభను నిర్విఘ్నముగా జరుపబ్రార్థింతులు. వెంటనే సభకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొని వారి పేరులను, సభలో చర్చించుటకు తమకు అవసరమనితోచిన విషయములను ఆహ్వానసంఘమునారికి తెలుపగోరుచున్నాము. ప్రతిగ్రామసంఘమునుండియు తప్పక ప్రతినిధులు వచ్చెదరని నమ్ముచున్నాము. ప్రేక్షకులను సత్కరింపబడుదురు.

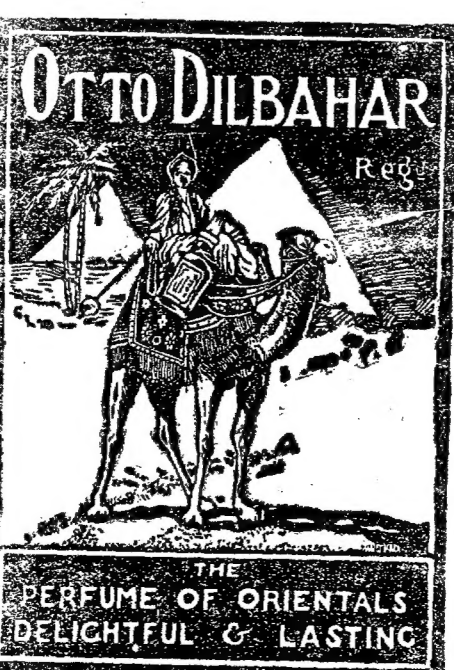
రెయిలుబండిలో హత్య:- ఏప్రిల్ 16 వ తేదీనాటి రాత్రి గొండా బర్హ వాలుస్తేషనుల మధ్య అబ్దుల్ హిమానను నరడు గ్రహముకన్యను మొదటి తరగతిబండిలో చంపివేసెనని దోషాకోశము చేయబడిన కేసును రెయిల్వే మేజిస్ట్రేటులు తాము తులసిప్రసాదరామగారు బారాబంకీవద్ద మొన్నటి దినము విచారించిరి. గార్డఫాంతోముగారు ముద్దాయిని గుర్తించిరి. ముద్దాయి తనవద్దకుచ్చి మొదటితరగతి యందలి స్త్రీ యొకతె త న తో మాట్లాడగోరెనని తనతో చెప్పి యుండెను. తాను స్త్రీవద్దకుబోవ నామె "స్త్రీలకోరికపై వెట్టబడిన" అట్టుముక్కను ఆపెట్టెకుట్టనుని చెప్పెను. అతడట్లు చేయలేదు. మరదిబోయెనుగాని పిమ్మట నాపెట్టె కట్టాక ముక్కకట్టబడి యుండుటను జూచెను. చూచుచున్న నాస్త్రీ తన బండిలో తనవేరు నుంచుకొనుటకునమతి గోరగా అతడంగీకరించెను. ముండెర్వావద్ద మంచు నమ్మిడి వాడొడను ముద్దాయిని పిలుచుచుండగా ముద్దాయి ఆపెట్టెలోని కెక్కుటను తాను చూచెను. పెట్టెకిటికిల్నియు చూసివేయబడి యుండెను. తరువాత సెకటి రెండు పర్యాయము లాపెట్టెను దాటుచు ముద్దాయి అందు గూర్చుండి యుండగా నరడు చూచెను. గొండావద్ద ముద్దాయి విడువబడినది. సాక్షి ముద్దాయిని కోర్టులోను జెయిలులోను గూడ గుర్తపెట్టెను.

జి. వి. పి రెయిల్వే ఆకాంఠెంటు మార్పుగారు పరీక్షించబడి ఇట్లుచెప్పిరి. తాను మరణించిన గృహమునకు బావమరిది ఆమె డాక్టరు పరీక్షయందు కృతార్థురాలయ్యెను. బులాండువ హారులో నామె పనిచేయుచుండెను. విక్టోరియా ఆసుపత్రికి తేదీడాక్టరుగ బోవుటకు ముందుగ నామె చీనాకువచ్చెను. బులాండువహారుండి ఆమె తనతో నొక సేవకుని గొనినచ్చెను. ఈ ముద్దాయియే యా సేవకుడు. గ్రహముకన్య తాను 16 వ తేదీని బయలుదేరుచున్నట్లు తంత్రి నంపెను. తాను 17, 18 వ తేదీలను ఆమెను స్టేషనువద్ద కలిసికొనవలసి యుండెను. ఆమె యేకోజుగను రాలెను. 20వ తేదీని ఆమె కనము కనబడిన సంగతి నరడు చదివెను. ఆ మరునాడామె సామానైనవచ్చునేమో చూచుటకు తానా స్టేషనునకు బోయెను. రెండుపెట్టెలువచ్చెను. అంతనామరణించినస్త్రీ తన మరదలేయను అనుమానము గృహపడెను. కేసు విచారింప బడుచున్నది.

సమకాలికాభిప్రాయములు.

ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కమిటీ. బళ్లారి, ఆనంతపురము మండలముల వారు ఆంధ్రకాంగ్రెసు కమిటీ క్రింద జేరుట కంగీకరింపక మద్రాసు ప్రావిన్సియల్ కమిటీనే ఆంధ్రమునకుటకు బ్రతుక్కించిరి. ఆ ప్రయత్నము విఫలమైనది. దివాన్ బహద్దరు కేశవపిళ్లగారే యా తిరుగుబాటుకు ముఖ్యకారకులు. వీరిప్పుడు కాంగ్రెసునకు ఒక జనరల్ సెక్రటరీ పదవిని గూడ నధిష్టించియున్నారు. కాంగ్రెసు వారు తెలుగు జిల్లాలకు ప్రత్యేకముగ కాంగ్రెసు కమిటీని అంగీకరించుట యక్రమమనియు, దానిని ప్రస్తుతము నిలుపుటకు చేయవలసినదనియు ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీనారికి ఒక లేఖను వ్రాసిరి. ఆ లేఖలో పిళ్లగారికి ఆంధ్రోద్యమము నెడల గల సహజద్వేషము పూర్తిగ వెల్లడి చేయబడినది. ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రమును గోరుటకు గారణము ఉద్యోగములనువాంఛించుచున్నదియట! ఆయుద్యోగములను వాంఛించుచున్నది ఉత్తర సర్కారుల వారట. ఉత్తర సర్కారులలో బ్రాహ్మణులట. బ్రాహ్మణులలో నియోగి లట! కావున ఉత్తర సర్కారులలోని నియోగి బ్రాహ్మణులు స్వాగ్రహేతులై, రాష్ట్రవాదమును బయలుదేర దీసి, దౌర్జన్యముగ కాంగ్రెసును బంధించి, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు కమిటీని దెచ్చుకొనిరట. అట్టి దౌర్జన్యమును తాము సహించ జాలమని పిళ్లగారు గంభీరముగా ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీ నారికి అట్టి మేటము నిచ్చిరి. ఇట్టి యట్టిమేటములకు ఎట్టి సమాధానము ఇయ్యవలయునో, అట్టి సమాధానమునే ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీ వారొసంగిరి. కాంగ్రెసు కమిటీ వారు కాంగ్రెసు తీర్మానములను బాలించవలసినదే గాని, దానికి విరుద్ధముగ బ్రవర్తించుట కధికారము లేదు. అట్టి విరుద్ధకాధికారమును గలుగ జేసికొనవలసినదని గోరుట పిళ్లగారు కాంగ్రెసు నిబంధనల యెడలగల గౌరవమును, ఆదరణను దెలుపుచున్నది. ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కమిటీ సర్వసమ్మతమైనది కాదని, బళ్లారి, ఆనంతపురము మండలముల వారి అభిప్రాయమైనవో వారు రాబోవు కాంగ్రెసులో తమయభిప్రాయ ప్రాబల్యమును గనుపఱచి, ఆ వెనుకటి తీర్మానమును రద్దు పఱపించ వచ్చును. అంతియ కాని, అల్పమును వారివలె వీరు పిళ్ల కార్నుగారి నాయకత్వము క్రింద కాంగ్రెసునకు విద్రోహులగుట యవమానకరము. బళ్లారి, ఆనంతపురము జిల్లాల కాంగ్రెసు కమిటీలు ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కమిటీకే జేరవలయునని ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీవారు తీర్మానించు తెంతయు ప్రశంసనీయును.-కృష్ణా పత్రిక.

మల్లాది సత్యలింగము ధర్మములు:- ఈసంఘము జనవరి 1 నుండి ఏప్రిల్ 12-వ తేదీవరకు నడి వలస 16058-8-10 లు వచ్చెను. ఇందు ఆఫీసు వ్యయములకు 287-14-8 లును, సుక్రములెక్కకు 416-11-0 ను సత్రమున భోజనములకు 2575-1-8 లును, దేవాలయపు లెక్కకు 115-0-8 లును, వైద్యశాలకు 2 రూ॥లును, విదేశమునకుబోయిన విద్యార్థుల బాపతు 410 రూ॥లును వ్యయమయ్యెను. పోగా మిగిలిన 12246-8-5 లు సంఘమునకు చేర్చబడినది.

సోలుచే జంటలు: ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి. మద్రాసు యెజంటలు:- మెహతా పురుషోత్తమాచార్య, చై నాబాబుగోష్ఠి, మద్రాసు.

స్థానిక వార్తలు

బళ్లారి సంగీతశారదా నాటకమండలి:- సంఘమువారు నేటి సాయంకాలము 5-30 గం॥ కు విశ్వపుర మందిరమున చిత్రనటీయ నాటకమును ఆంధ్ర ప్రదర్శించుదురు.

చెంగల్వరాయ నాయకర్ ఉచితాయు వైద్యశాల:- ఏప్రిల్ మాసమునందు ఈ వైద్యశాల 4999 మంది హిందువులును, 319 మంది యూరేషియ 1280 మంది భారతీయ క్రైస్తవులును, 225 మంది : దీయులును చికిత్సబొందిరి. ఒక్కొక్క రోగికిని దినము 50 పైసలమందు వ్యయమయ్యెను.

గోదావరి కృష్ణాజిల్లాల కిస్తీబంది:- గోదావరి (యల్లవరం తోడవరములతో సహా) కృష్ణాజిల్లాలలో ఇదివరకే గాక ఇకముందు ఈ క్రిందివిధమున కిస్తీబంది సవరింపబడినది.

Table with 3 columns: గోదావరి, కృష్ణ, మాగాణి and 3 rows of data showing land revenue details.

పెట్రోలు చాలకుండుట:- ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించిరి: మోటారుబండ్లు గలవారును, ఇతరులును పెట్రోలు ఉపయోగము విషయమున మితవ్యయమును బాటించవలెను. జేయునందు పెట్రోలు చాల తక్కువయై కష్టకారణముగా వచ్చునని తోచుచున్నది. రాబోవు వారమునందు కొంత పెట్రోలుతో ఒక స్టీమరు రావచ్చును. కాని ఈ పెట్రోలు నను కొన్ని వారముల వరకే చాలును. మఱు పెట్రోలును దెచ్చు స్టీమరు ఎప్పుడువచ్చునో చెప్పజాలము. గనుక మోటారుబండ్లపై వినోదార్థులగుట, అనవసరముగ ప్రయాణము చేయుట మున్నగువానిని మానవలెను. పెట్రోలు సమైవిషయమునకు టికెట్లపద్ధతి (రేషనింగు) నేర్పజరకుండుటకు గవర్నరుగారు కోరుచున్నారు. మితవ్యయమును జనులు పాటించ వున్నవో టికెట్లపద్ధతిని గూడ పెట్టుట యవసరమగును.

ఒక సవరణ:- చెన్న రాష్ట్రీయ సభావృత్తాంతమున, శనివారపు పత్రికలో ప్రచురింపబడిన వివేకముగారి యుపన్యాసమున "వారు ఆఫ్ఘనిస్తాను వరకు దాడివెడలి వచ్చినట్లు తెలియజేయుచున్నది" అను యుద్ధాస్తానికము గానించుచున్నది. ఇందు "వచ్చుచున్నట్లు" అనియుండవలెను. నిన్నటిపత్రికలో ప్రచురింపబడిన వాడియగారి యుపన్యాసమున "విషాదవరకు రైల్వే మార్గముగలదు" అనువాక్యములలో రైల్వే యనియుండుట పొమాదము. "అమర్గము నుండివచ్చుట నలన" అనుమాటలకు బదులు "వచ్చిరేని" అనియుండవలెను. అండే "విషమస్థితిని దాల్చుచున్నది" అనుమాటలకు బదులు "దాల్చుగలవు" అనియుండవలెను. తొందరలో భాషాంతరీకరించుటలో గలిగిన యీ పొరబాటులకు చింతిలు చున్నాము.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 125 (రజస్తం కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రజస్తం కాబడినది.) ఇప్పటికాలపు కుచి కనుకగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది. అల్పాహారగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకదే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము. నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినవో, మనోగ్ధమగు సువాసన ని స్ఫులవరించును. ఈ క్రింది పరిమాణముల నీ సాలలో నుండును. మిన్నపైజా (అర డ్రాం) నీ సా 1-4 రు 0-8-0 మధ్యరకము పైజా 1-డ్రాం " " 0-12-0 నోకాపైజా 2 " " " 1-4-0 పెద్దపైజా 4 " లెక క్లౌన్సు " " 2-0-0 వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము. వల్లెల, పట్టుకలుబందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. వీనికి అనేకమగు నకలుకెంటు కలవు. కావున, తాము కొనుగవును నీసాపైసను, కార్డుపైసను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరున పరిశీలింపుడు. ఈఆటో కిల్చువోయొక్క సులభములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవారికి వ్రాసినవో అణాకమ్మకుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

సప్తమవార్షికోత్సవము.

మధురయందం జరుగుట.

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు సప్తమ వార్షికోత్సవము ఈనెల 11-వ తేదీ మధ్యాహ్నము మధురయందు నిర్వహింపబడుచున్నది.

సభా ప్రారంభమున వీరభద్ర నాయకుగారు స్వాగతోపన్యాసమును జరిపిరి. వారు తమ యువన్యాసమునందు ఆంధ్రభాషతో దక్షిణమండలముల కట్లు దృఢసంబంధము గలదో వివరించిరి.

ఇది మహాసంతోషిత కాలము. ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తునకు ప్రస్తుతస్థితిగతులకు కనులు మూసికొని యుండకాలము. సార్వభౌముని సంతకమును, శిల్పిసమావేశమున రాజప్రతినిధి నిధి యుపన్యాసమును జదివెతిమి.

తమిళసాహిత్య సంఘాధ్యక్షులగు గొ. రామ్మూడు రాజాగారు గుర్రకు రాజాలనందులకు చింతించు పంపిన సాఖి నుండిన సుదేశమును టి. సి. శ్రీనివాసయ్యగారు (తమిళసాహిత్య సంఘ కార్యదర్శి) చదివిరి.

ఆంధ్రవర్ష సుగ్రహాంశ శ్రీనిధిభిక్షునిగారి ముద్రాపడినది.

శ్రీ రంగ జేప రాయల వారి ఆధ్వర్యకోపన్యాసము.

సోదరీమణులారా, పండిత శిష్యామణులారా, మహాజనులారా, భ్రాతృమణులారా! నాదేహ మిప్పు డానందపులకాంకురములచే నిండియున్నది.

ఆంధ్రభాష మిక్కిలి పురాతన మైనదనట కిందుకే నియమములేదు. ఈ భాష స్వతంత్రభాష యనుటకు గూడ కొన్ని దృష్టాంతములు కలవు.

ఈ సాహసకార్య మొనరింప నాంధ్రసాహిత్య పరిషత్తుపట్టుకొని, విజ్ఞానచంద్రికాచంద్రికావేదిక యిప్పు డాంధ్రభాషను పరిశీలించుచున్నది.

మాళికోత్యాది భాషావైరుధ్యములం గూర్చియు, భాషాభివృద్ధికారణములం గూర్చియు, వైదిక లౌకిక సాహిత్యభేదములం గూర్చియు, ఆంధ్రభాషా సర్వస్వోద్యమముం గూర్చియు, లక్షణవిమర్శనా గ్రంథము గ్రంథోద్యమముం గూర్చియు, లక్షణవిమర్శన గ్రంథము పరిణామముం గూర్చియు, ఆభ్యాసమున వార్తాపత్రిక ప్రభుత్వవీరచరణములం గూర్చియు, నాటిక భాషావిశేషములం గూర్చియు, గృహభాషా విశేషములం గూర్చియు, పరిషత్పట్టాభిషేకముం గూర్చియు, కడపలో జరిగిన సాహిత్య పరిషత్సభావార్షికసభకు, ఆగ్రాసవాధిపతులైన బ్రహ్మశ్రీ కోలాచలము శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు మిక్కిలి సామర్థ్యముతో తుల్యులుగ నుపస్థాపించియున్నవారు.

ఈ పరిషత్తుయొక్క ఆశయములు మహోదారములు; ఆంధ్రభాషాభివృద్ధియొక్క ఆశయములు; ఆంధ్రవాఙ్మయోద్ధిష్టకములు; వాఙ్మయోద్ధిష్టక ప్రశంసించినను తనివితీరదు.

ఈ సాహసకార్య మొనరింప నాంధ్రసాహిత్య పరిషత్తుపట్టుకొని, విజ్ఞానచంద్రికాచంద్రికావేదిక యిప్పు డాంధ్రభాషను పరిశీలించుచున్నది.

ప్రకటన

మచిలీపట్టణములోని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు ఈ సంవత్సరము జూను 8 తారీఖున మాతనముగా వ్యవసాయ శాఖ వీ ఎలావబడును వ్యవసాయ శాస్త్రము బోధించుటయందు, మనదేశమున వాడుకలో నుండు వ్యవసాయపద్ధతులకంటె బాధకర పగుల ధానములను కనగొనటయందు ఈ శాఖయొక్క ఉద్దేశములు న్ని. వ్యవసాయ శాస్త్రము, రసాయన శాస్త్రము కీటక శాస్త్రము, వ్యవసాయ శాస్త్రము తెలుగునందు బోధించబడును. బాలుగు లేదు సంవత్సరములు చదువలసి యుండును. చూడకపోయిన పాఠశాలయందు యుండవలెను. 17 సంవత్సరముల వయస్సుకు తక్కువ యుండవలెను. ఎంతయైనక వానియనక రెండుమిలీటె పాఠశాలలో కష్టపడి పని చేయుటకు సంసిద్ధులై వ్యవసాయకృత్తి వారివృత్తిగా చేయవలెను కొన్ని వారు మాత్రమే చేస్తుకొనబడుదురు. శాస్త్రాభ్యాసముతో బాటు బాలురు చేయవలసిన పనులన్నియు తాము వ్యయముగా చేయవలసి యుండును. 10 వందల రూలును మాత్రమే చేర్చుకొనబడుదును. దరఖాస్తులు ఈ నెల 25 తారీఖు లోగా ఈ దిగువ చిరువాచాకు పంపించుకొనవలెను.

(1178) ఆధ్యక్షుడు.
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, మచిలీపట్టణము.

ఆంధ్రమహాసభలు

ఈ మాసాంతమున కడప నగరమందు, క్రథ మాంధ్రరాష్ట్రీయసభయు, అజ్ఞాత ఆంధ్రమహాజన సభయు జరుగగలవు. అధ్యక్షుల నిర్ణయము గావించబడినట్లు, నిన్నటిదినము తంత్రీవార్తను ప్రచురించితిమి. ఆంధ్రమహాజనసభ కావ్యసంఘము వారిచే దివానుబహదూరు నెనులి వట్టాభిరామారావుగారి రధ్యక్షులుగ నెన్నికొనబడిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభకు గౌరవసీయులగు భూపతిరాజు పేకటకతిరాజుగారి రధ్యక్షులుగ నెన్నికొనబడిరి. ఆంధ్ర మహాసభాధ్యక్షులు పశ్చిమాంధ్ర దేశీయులు. ప్రభుత్వమునకు దున్నతోద్యోగమును సమర్థతతో నిర్వహించుటయేగాక, కొచ్చిను సంస్థానపు దివానుగ బనిచేసి క్రసిద్ధిపడసియుండిరి. ఉపకారవేతనము నొందిన నాటినుండియు, పీఠ కీర్తి శేషులగు దివానుబహదూరు ముట్నూరి ఆదినారాయణయ్యగారితో కలసి క్రజాహిత జీవనమున బాంధానిరి. పశ్చిమాంధ్రదేశపు క్రముఖులలో నొకరిగు వట్టాభిరామారావుగారి రధ్యక్షులుగ నియమించబడుట, ఎల్లరికును సంతృప్తి నొసగగలదు. వట్టాభిరామారావుగారి రాంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము క్షయమై కొంతకాలము తాటస్థ్య మూచినను, దానిని ఆదర్శప్రాయముగ నంగీకరించిరి. కాని విజయవాడలో ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ జరిగినపుడు, తమకు ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణముపట్ల సంపూర్ణామోద ముండినట్లు తంత్రీవార్త నిచ్చిరి. అందుచే, నాంధ్రరాష్ట్రాభిమానులగు వట్టాభిరామారావు గారు తమ పదవిని సామర్థ్యముతో నిర్వహించెదమని యాహించెదము. రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షు లగు గా. వే.కటకతి రాజుగారు ఆంధ్రోద్యమ కక్షిపాతులు; స్వరాజ్యవాదులు తృతీయాంధ్రమహాజన సభ యం దావ్యవసాయసభయందు తమ రాష్ట్రాభిమానమును చుట్టూర్చుట యుండిరి. ఆంధ్రదేశపు భూ

స్వాముల ప్రతినిధులయి తమ ధర్మమును శాసన నిర్మాణసభయందు నిర్ణయముగ నిర్వహించుచున్నారు. పీఠ యధ్యక్షుల క్రింది క్రవమాంధ్ర రాష్ట్రీయమహాసభ జరుగదముగ జూగునని దలంచుచున్నారు.

పశ్చిమాంధ్రదేశమున ఆంధ్ర మహా సభ గూడుట కిదియే క్రథను పర్యాయము. ఆంధ్రుల కీ నత్సరమే ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసంఘము క్రసాదించబడెను. అట్టి తది, క్రథను గాష్ట్రీయసభను నిర్వహించుచున్న గౌరవము పశ్చిమాంధ్రదేశీయులకే గలిగినది. ఆంధ్రమహాసభ ఔత్తరాంధ్ర మండలమున జనించినను, దేశీయమహాసభ కనుబంధముగ ననువు రాష్ట్రీయసభకు పశ్చిమాంధ్రదేశమే జన్మస్థాన మయినది. పశ్చిమాంధ్రదేశ మాంధ్రుల ప్రాచీనాస్మత్యమునకు గూడ జన్మస్థానమే. ఏ యాంధ్రుని మనము, విజయనగర సామ్రాజ్యవైభవము నొకమారు సంస్మరించినపు డాశ్చర్యనిమగ్నము గాకయుండును? రెండుతాబ్దుముల వరకును మహమ్మదీయ విజృంభణము నాపి హిందూధర్మమును పోషించిన విజయనగర సామ్రాజ్యము పశ్చిమాంధ్రదేశమున వర్ధిల్లె నని చెలినినపుడు, ఆంధ్రుల గౌరవమున కాకరమయిన పశ్చిమాంధ్రదేశమునుకూర్చి ఏ యాంధ్రుడు గర్వపడకుండును? దక్షిణ హిందూస్థానమందంతటను దిగ్విజయమునుగావించిన కృష్ణ దేవ రాయలు ఆకుంకతశౌర్యకృతాచముల జాపుబయందేగాక, ఆంధ్ర త్యమును రక్షించి పెంపొందించుటకు సహాయభూతుడయ్యెను. తాను స్వయముగ మహాకవి యగుటయేగాక, ఆంధ్రవాఙ్మయమును పోషించి సుప్రసిద్ధకవుల వాదించి క్షీవడసెను. ఇటులనే కళలన్నియు ఆరిని యాదరణక్రింద బెరిగెను. విజయనగర సామ్రాజ్యవైభవమునకు దోడ్పడిన బుక్కభూపాలుడు, మాధవవిద్యావంశులు మొదలగు మహామహుల బోషించి, సామ్రాజ్యము ననన్యసామాన్యవైభవై ప్రాపేతముగ గావించెను. పశ్చిమాంధ్రదేశము పోతనమహాకవికి జన్మస్థానము. ఆంధ్రవాఙ్మయము ప్రపంచమున నిలచునంతవరకు, భక్తుత్సాహము ప్రజల నావేశపరచుచుండువరకు, స్వాతింత్ర్యజీవసౌత్కర్యము దేశీయులచే గౌరవించబడువరకు, పోతననామ మి ప్రపంచమున శాశ్వతముగ నిలిచి యుండును. పోతన మహాకవి విరచితముగు భాగవత గ్రంథమును చదివి పరవశుడుగాని ఆంధ్రు డుండనేరదు. ఐనుచరిత్ర, వసుచరిత్ర, ఆముక్తమాల్యద, మొదలగు నున్మంథములన్నియు పశ్చిమాంధ్రదేశమునందే రచింపబడెను. నేటికిని, వావిలకొలను సుబ్బారాయేత్యాది క్రసిద్ధకవులకు, పశ్చిమాంధ్రదేశమే జన్మస్థానము. ఆంధ్ర నాటకపితామహు లగు ధర్మవరము కృష్ణమాచార్యుల వారు పశ్చిమాంధ్రదేశీయులు. ఆంధ్రోద్యమ మౌత్తరాంధ్రదేశమునందు జనన మొందినను, పశ్చిమాంధ్రదేశమున వికాసస్ఫూర్తి గాంచుచున్నది. కడపమండల మీ వత్సరమున ఆంధ్ర సభా నిర్వహణభారమును సంతోషపూర్వకముగ నిర్వహింప నంగీకరించినది. కర్నూలుమండల మీ భారమును వహించుటకు కొన్ని యనివార్యముగు నిబ్బందులు గలుగగ, ఆంధ్రమహాసభ శ్రేష్ఠదేశమున జరుగునా యని నాయకు లొందోకనపూరితులయి యుండ, కడపమండలము ముందునకు నిలబడి, ఆంధ్రమాతృప్రేమను గనబూనుటకై కార్య నిర్వహణ భారమున కంగీకరించి ఆంధ్రదేశపు కృతజ్ఞతను బడసినది. బరటికి రెండు మహాసభల నీ వత్సరము ఇరువదవదిదను కడప మండలము యందలి క్రింది నుత్సాహభరితము.

ఆంధ్రు లీసమయమున తమకర్తవ్యము నాలోచింపవలయును. కడపవ నులు భారమును వహించెదరనిదలచి ఆంధ్రులు మిన్నకుండిన, సభ జయప్రదముగ జరుగనేరదు. ఆంధ్రులందరును తమ గాహభిమాన మాంధ్రసభలయెడ జూపి తోడ్పడిననీ, యీసభలు విజయము గాంచగలవు. ఆంధ్రుల కొక ప్రత్యేక సందేశము గలదని దలంపవలెను. మాతృభాష కుక్షేపము గలిగించి, సభాకార్యములను దేశభాషలో నిర్వహించుట కాంధ్రు లూరువత్సరములనుండియు కృషి సలుపుచున్నారు. జాతీయవిద్యాభిమానము, స్వరాజ్యనేతము పొంగి పొరలుచున్న దక్షిణదేశమున, కాంచీపురపు రాష్ట్రీయసభా కార్యక్రమ మివత్సరమయినను దేశభాషలో జరుగలేదు. ఇంకను దాక్షిణాత్యులందు ఆంగ్లేయభాషావ్యామోహము దొలగలేదు. క్రజాసామాన్యమునకు రాష్ట్రీయసమావేశములలో నుద్బోధము గలిగించుటకు పూనిక గలుగలేదు. ఆంగ్లేయవిద్యాప్రవీణులు మాత్రమే వాగ్వివాదములతో కాలము గడుపుచున్నారు. గాంధీమహామహుడు ఆంగ్లోద్యమ సంచలనగాంభీర్యమును గ్రహించి, గుజరాతువిద్యాసభాధ్యక్షులుగ నిటుల క్రసంగించి రని కృష్ణాపత్రిక చెలుపుచున్నది.

“మద్రాసు రాజధానిలో మాతృభాషోద్యమము కొలదిసంవత్సరముల క్రిందటనే ప్రారంభమయినది. అరవలలో కన్న ఆంధ్రులలో నీ విషయమై ఎక్కువ అభినివేశము గలదు. ఆంగ్లవామోహమున దగుల్కొని అరవ విద్యాధికులు స్వభాషలో వ్యవహారమునైన జరుపుకొన లేకున్నారు ఆంగ్లభాష ఆంధ్రుల సంతగా వశము చేసికొనలేదు. కావున వారు తెలుగునే విస్తారముగ వాడుచుందురు. వారు మాతృభాషద్వారా విద్య గలపుటకు క్రయత్నించుచున్నారు. ఇంతేగాక హిందూదేశమునంతను దేశభాషల ననుసరించి పునర్విభాగము చేయవలెనని యొక యుద్యమమును నడుపుచున్నారు. ఈ యుద్యమమును వారంభించి కొలదికాలముమాత్రమే యై నను వారు అధికాసక్తితో పనిచేయుచుండుటచే త్వరలోనే విజయము నొందవచ్చును. వారి మార్గమున ననేకావాంతరములు గలవు. కాని వాని నన్నింటిని ప్రతిఘటించగల సామర్థ్య మాయుద్యమనాయకులలో గలదని నాకు బాడగట్టినది.”

గాంధీమహాత్ముడే గాక, లోకమాన్యుడును ఆంగ్లోద్యమము నాశీర్వదించెను. విజయనగర సామ్రాజ్యమునుండియే, శివాజీ తన పరిపాలనా సూత్రములను గ్రహించి రని, యిటీవలనే నుడివియుండెను. ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసంఘమును దేశీయ మహాసభవారిచే నిష్ఠించుట యందును, అటు పిమ్మట నావరమును సంరక్షించుట యందును లోకమాన్యుడు తోడ్పడి తన సానుభూతిని క్రియాచూపమున వెల్లడించెను. భారతీయ నాయకులందరిచే ప్రశంసకు పాత్రమయిన, ఆంగ్లోద్యమము త్వరలో సఫలము గాంచునట్లు ప్రయత్నించుట ఆంధ్రుల విధి. ఆంగ్లోద్యమసాఫల్య మాంధ్రుల లాభముకొరకే గాక హైందవ జాతీయ సౌప్రవమునకును, సామ్రాజ్యాభి వృద్ధికిని తోడ్పడునని, ఆంధ్రులు విశ్వసించుచున్నారు. అందుచే, దేశ సాభ్యాపోషణ మాంధ్రుల పట్టుదలవై నాధారవశియున్నదని గ్రహించవలయును.

ఆంధ్రమహాసభలను ప్రయోజనవిరహితములుగ గావించవలయునని ప్రతికూలురు ప్రయత్నించుచున్నారు. సామ్రాజ్యమునకు సందిగపితి గలిగినపుడు భారతీయుల నాయ మోషింపవలయున్నది. భావతీయు లిప్పుడు మాతృదేశ కక్షిణాభిమానము

సామ్రాజ్యరక్షణమునకును బూనుకొనుటధర్మము. ఈ తరుణమున ఎట్టి విధాన మవలంబించుటచే సత్వరసంగ్రామసాహాయ్యము సుసాధ్యమగునో ఆమార్గ మవలంబించుటకు ఆంధ్రమహాసభలు తీర్మానింపవలయును. కాంజీవరము రాష్ట్రీయ సభలో, యీ విషయమయి వాగ్వివాదములు మితిమీరెను. అట్టి వివాదముల కెడము లేకుండ ఆంధ్రు లేకభావమును వెల్లడింప వలయును. స్వరాజ్యశయము సఫలమగుట కిదియే తరుణము. మిత్రమండలియొక్క స్వాతంత్ర్యావేళ మిత్రయోచుచున్న తరుణముననే, హైందవస్వపరిపాలనము ప్రసాదింపబడుట సహజము. అట్టి స్వపరిపాలనమున, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణము, దేశ భాషాధారక మగు ప్రజాపరిపాలనము ముఖ్యంగా నుండవలయునని, ఆంధ్రులు నొక్కివక్కాణింపవలెను. ఇందుకై ఆంధ్రమహాసభలు జయప్రదముగ జరిగి, ఆంధ్రాశయములు సాఫల్యము గాంచవలయునని గోరునెడల, ఆంధ్రులు విశేషసంఖ్యాకు లాంధ్రసభలకు వెడలి ఆంధ్రమాతృ సేవను గావించవలయును. ఈ వత్సరపు సభ పూర్వపుసభలకన్న సభికోత్సాహముతో జరుగుట లాభదాయకము. ఆంధ్రోద్యమ ప్రాతికూల్యమును సారక్రొలవలయును. ఆంధ్రోద్యమాభిమాను లగు లోకమాన్య తిలకు, గాంధీ, మొదలగు నన్యరాష్ట్రీయులనుగూడ నాహ్వానించి, ఆంధ్రమహాసభా కార్యనిర్వాహకులు సభ్యులలో నుత్సాహమును పెంపొందింపవలయును. ఈవత్సరపు సభల విజయముచే, కచ్చిమాండ్రదేశమున ఆంధ్రోద్యమాభిమానము మృగ్యమను ఆరోపణము నిరాధారమనియు, ఆంధ్రదేశమంతయు నేకాశయబద్ధురాలై యున్న దనియు, హిందూదేశమునకు వెల్లడిగావలయును.

యుద్ధ ఋణము

రెండవ యుద్ధఋణపు షరతులు ప్రకటించబడినవి. ఇయ్యవి ప్రథమఋణపు షరతులకన్న, నాకర్షవంతముగ నున్నవి. ఈ ఋణమున కిచ్చు ప్రతిరూప్యమును సంగ్రామవిజయమునకు తోడ్పడగలదు. సంగ్రామమున సందిగ్ధులగు మేలెంచిన సమయమున, యుద్ధఋణ ప్రాముఖ్య మధికముగ గోచరమగుచున్నది. హిందూదేశము, సంగ్రామమునకు నూటయేబదికోట్ల రూప్యముల నొసగుటకు వాగ్దానము చేసినది. ఈ వాగ్దానము జెల్లించుటకే యుద్ధఋణ మవసరమగుచున్నది. యుద్ధఋణమునకు హిందూదేశమునందే ధనము లభించునెడల, ఈ ధన మంతయు హిందూదేశ లాభమునకే దోడ్పడును. ఈ ధనమంతయు హిందూదేశమునందే వెచ్చింపబడును. వడ్డీయంతయు హిందూదేశవాసులకే దక్కును. అటులగాక, ఆంగ్లదేశమునందే ఋణము కైకొనునెడల, వడ్డీయంతయు హిందూదేశమునకు వస్త మగును. హిందూదేశ లాభమున కీ ధనము దోడ్పడదు. యుద్ధఋణమునకు హిందూదేశము దోడ్పడుటచే, ఇంక ననేకలాభములు గలవు. వ్యవసాయ పారిశ్రామికాభివృద్ధి కీ ధనము తోడ్పడును. ధనము దేశమునుండి వెడలకబోవుటచే, వదార్థముల ధరలు మితము తప్పకయుండును. కర్రెన్నీ పద్ధతివలన ధరలు పెరుగుచున్నవను సిద్ధాంతము నార్థికతత్వవేత్త లనేకులు చెబుచున్నారు. నాణెములును, నోట్లును సంఖ్యయందు పెరుగుచున్నవి. ఆహారవదార్థములకన్న ధన మధికముగ నుండుటవలన, కొలదిధనమునకే పూర్వము

లభించెడివస్తువులు, విశేషధనమున కిప్పుడు లభ్యమగుచున్నవి. సాధ్యమగునంతవరకు ధనము గవర్నమెంటు ధనాగారము తిరిగిచేరునటుల ప్రయత్నించిన, ధర లతిశయింపకుండును. ఇందుకు, యుద్ధఋణ సహాయము తోడ్పడుననుటకు సందియము లేదు. ఋణపు వివరము లనుకూలముగ నున్నవి. సర్వవిలియం మేయరుగారు, కొద్దికాలముతో చెల్లించబడుటకై యీ మారు వెలువడునని యింతకు పూర్వము చెలిపియుండిరి. చిరకాలమునకు చేతికి ధనమువచ్చెడి పత్రములకన్న కొలదికాలముతో ధనము లభించెడి పత్రములే, ప్రజల నెక్కుడుగ నాకర్షించుట సహజము. అందుచే యీ వత్సరయము చిరకాలమున చెల్లించబడు పత్రములు వెలువడవు. మూడు, అయిదు, ఏడు, పది వత్సరములలో చెల్లించబడు పత్రములు మాత్రమే వెలువడును. మూడు, అయిదు వత్సరముల పత్రములకు వెనుకటివలెనే నూటికి సంవత్సరమునకు 5% చొప్పున వడ్డీ యొసగబడును. పత్రములు అందువారించబడినసొమ్ము విలువ మాత్రమే గలిగియుండును. ఇయ్యవి 1921, 1922 సంవత్సరములలో చెల్లించబడును. ఏడు, పది సంవత్సరముల పత్రములకు కొన్ని సాకర్యము లధికముగ గలవు. వడ్డీవిషయమున భేద మెద్దియును లేదు. కాని 1925 వ సంవత్సరమున ఏడువత్సరముల పత్రము 100 కి 10% గను, 10 వత్సరముల పత్రము 1928 వ సంవత్సరమున 100 కి 10% గను చెల్లించ బడును. ఈ షరతులు చాల అనుకూలము లనుటకు సందియము లేదు. ఇంతిగాక, యీ ఋణమునకు ఇకకంటాకు లేదు, ప్రభుత్వమువారు చిరకాలమున కిచ్చు పత్రములను ప్రకటించునెడల, వాటివడ్డీ ఎటులున్నను, యీపత్రము లా ఋణపు చందాకింద కైకొనబడును. పత్రములు వెలువడుటకువెనుక ఆలస్య మధికముగ గలిగెను. అట్టి యిట్టండి గలుగకుండ, ప్రామిసరీనోట్లు హెచ్చు ఆసీనులలోను, బాంకులలోను ఒసగబడును. బేరరుపత్రములు వెలువడిన పిమ్మట, వ్యయములేకుండగనే, ప్రామిసరీనోట్లకు ఆకల్రములకింద మార్చికొనవచ్చును. పోస్టాఫీసు సర్టిఫికెట్లు వెనుకటివలెనే వెలువడును. ఈమారు యీ సర్టిఫికెట్లలో పదివేలరూప్యములవరకు గొనవచ్చునని ప్రకటించబడినది. ఈ ఋణమున కంతకును, హైందవప్రభుత్వపు రాజడియే సెక్యూరిటీగ నున్నది. ఇంతకన్న మంచిబాహిను దొరకుట దుర్లభము. ఋణపుచందాచే, గలుగుసర్వలాభములు లుండ, యిందలి ప్రతిరూప్యమును సామ్రాజ్యసంరక్షణమునకును, శత్రువివాశనమునకును, సంగ్రామవిజయమునకును తోడ్పడుట నిశ్చయము. స్వలాభము, సామ్రాజ్యలాభము గలసియున్న యీ ఋణమునకు భారతదేశము తోడ్పడుట కెంతమాత్రము సందియము లేదు. వెనుకటిమారు కన్న గూడ ఈ మారు యుద్ధఋణ మెక్కుడు జయము గాంచునని తలంచెదము.

గుంటూరు బవును హైస్కూలు

ఈ హైస్కూలు హైదరాబాదు గారిని, పాఠశాల కమిటీవారు దోడ్పాటునుండి వొలగించి రనియు, గ్రామస్థులలో కమిటీవారి చర్యగూర్చి ఆగ్రహ మధికముగ ప్రబలియున్నదనియు, దేశ విలేఖకులు వ్రాయుచున్నారు. బాహ్యప్రపంచమునకు చెలిసంతవరకును హైదరాబాదు గారగు యా. యస్. వెంకట్రామయ్యగారు పాఠశాల నభివృద్ధికి చెచ్చి రనియు, వారి కాలమున పరితృప్తిములు మిగుల సంతృప్తికరములుగ నున్న

వనియు, బాబుర విద్యాభివృద్ధియే గాక, నైతికాభివృద్ధికై గూడ వారు శ్రద్ధతో కృషి సలిపి రనియు, వారు తమ కాలమున విశేషభాగమును పాఠశాలాభివృద్ధికై వినియోగించి రనియు భావము వ్యాపించి యున్నది. వారు పాఠశాల విషయమై గావించిన లోపము లనేకము లుండవచ్చును. అయ్యవి, బాహ్యప్రపంచమున కన్న, కమిటీవారి కెక్కుడుగ చెలిసి యుండవచ్చును. కాని ఎంతటి దోషికయినను, తన ప్రవర్తనమును సమర్థించుకొనుట కవకాశ మిచ్చుట ధర్మము. ఈ ధర్మము నాగరికదేశములం దెల్లడలను గుర్తించబడినది; న్యాయశాస్త్రమున కిదియే మూలసూత్రము. అందుచే, వట్టి యవకాశ మియ్యకుండ పాఠశాల యనురాగమును బడసిన యుపాధ్యాయుని నుద్యోగమునుండి వొలగించుట, పాఠశాలాభివృద్ధి గోరు వారలకు వింత గలిగించుచున్నది. హైస్కూలు పరిపాలక సంఘమునందు ప్రజాహిత జీవనమునకై బాటుపడుచున్నవారు గలరు. స్వపరిపాలనాశయము ప్రజలని పు హవించి యున్నది. ప్రజలచే పోషింపబడు ప్రతిష్ఠాపనలం దీ సూత్రములు నెలకొల్పబడవలెను. పరిపాలక సంఘమువారు తమ యుత్తరువును గూర్చి తిరిగి యోచించి, తన ప్రవర్తనమును సమర్థించి కొనుటకు ప్రధానోపాధ్యాయులకు తగినయవకాశమిచ్చుట భావ్యమని నూదించెదము. సంఘమువారందరికిని, విచారణపిమ్మట, గూడ ప్రధానోపాధ్యాయుల ప్రవర్తనము పాఠశాలకు భంగకరమని దోచినచో, తమ యుత్తరువును కొనసాగింపవచ్చును. తేనిచో, యుత్తరువును రద్దుచేసి కొనవచ్చును. న్యాయముకట్ల ప్రతిష్ఠను గౌరవింపవవసరము లేదు. ఇట్టికార్యము పోరుల నెల్లర సంతృప్తికరమటయే గాక, సంఘమువారి కీర్తికి వన్నెచెచ్చును.

ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షుల ఎన్నిక: లేఖలు

ఆంధ్రమహాసభల కధ్యక్షుల నియామకము గూర్చి ప్రజాభిప్రాయము నింతవరకు బ్రచురించి తిమి. అధ్యక్షుల ఎన్నికలు పూర్తి యయినవి. ఆహ్వానసంఘమువారు తమ నిర్ణయమును ప్రకటించిరి. ఆహ్వానసంఘమువారి నిర్ణయము యొక్క యుక్తాయుక్తముల గూర్చి చెప్పుచుమా విలేఖకులు వ్రాయు లేఖల నికమీద బ్రచురించుటచే గలుగు లాభముండదు. ఎల్లరురు గలసి సభలు జయప్రదముగ జరుగుటకు తోడ్పడవలయును. విమర్శనముల కిది తరుణము గాదు. ఇక వదులైదు దినములలో సభలు జరుగనున్నవి. అందుచే, అధ్యక్షుల నిర్ణయము గూర్చి విమర్శించెడి లేఖల నికమీద ప్రచురింపజాల మని పాఠకమహాశయులకు నివేదించుచున్నామి.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ - పారిశ్చంద్రనాటక

ప్రదర్శనము. అదివారము సాయంత్రము చెన్నపురి ఆంధ్రసభ ప్రదర్శించిన పారిశ్చంద్రనాటకము మనోహరముగ నున్నది. ప్రదర్శనము బహిరంగ లక్ష్యకాంతముగారి నాటకము ననుసరించి తయారైనది. సృష్టిగీతములు ప్రదర్శనమునందు చెప్పబడి ప్రేక్షకుల హృదయముల నాకర్షించినది. పారిశ్చంద్రనాటకము కీర్తిపై నాటకము. అనాటకమున ప్రదర్శించుటకు సామాన్యముగ కి-గంటల కాలము పట్టును. ఇట్టి కీర్తి నాటకమును కి-గంటల కాలములో ప్రదర్శించుటకు బూనుకొనట కలనను నిది ప్రథమప్రయత్న మగుటలనను సహజముగ లోపములు గలిగినవి. నాటకమును కీర్తిమూగ ముగించుటకై కొన్ని ముఖ్యరంగముల వదిలివేయుట రసపోషణమునకు భంగము గలిగినది. చంద్రవతి పుత్రమరణమును విని దుఃఖించెడి రంగము శోకరస భరితముగ నుండును. కాని ప్రదర్శించుట కెక కము గలగు

తరుచు చంద్రుడు ఏ లోపి తా ను కల గా ము లం దు ర క వం త ము లై న భా గ ము లు తొం ద ర యం ను వదలి నటులు ప్రేక్షకులకు గోచరించినది. ముఖ్యపాత్రల గానము ప్రదర్శనము బాగుగ నున్నను ముఖ్యరంగములను వరుసలు కలనను శోకరసప్రవాహమున కాటగములు గలిగినవి. భావగోళితమైన నవ్యత్వములకు బదులు దురువుల నధికముగ నుపయోగించుట సామాన్యముగా వ్యాపరంగకంఠైనను పండితులకు హృదయాన్వేషకము గాక రసపోషణమునకు ప్రతికూల మైనది. హరిశ్చంద్రుడు చంద్రుని లోపి తా ను కల గా ము లం దు ర యం ను వదలి నటులు ప్రేక్షకులకు గోచరించినది. ముఖ్యపాత్రల గానము ప్రదర్శనము బాగుగ నున్నను ముఖ్యరంగములను వరుసలు కలనను శోకరసప్రవాహమున కాటగములు గలిగినవి. భావగోళితమైన నవ్యత్వములకు బదులు దురువుల నధికముగ నుపయోగించుట సామాన్యముగా వ్యాపరంగకంఠైనను పండితులకు హృదయాన్వేషకము గాక రసపోషణమునకు ప్రతికూల మైనది. హరిశ్చంద్రుడు చంద్రుని లోపి తా ను కల గా ము లం దు ర యం ను వదలి నటులు ప్రేక్షకులకు గోచరించినది. ముఖ్యపాత్రల గానము ప్రదర్శనము బాగుగ నున్నను ముఖ్యరంగములను వరుసలు కలనను శోకరసప్రవాహమున కాటగములు గలిగినవి. భావగోళితమైన నవ్యత్వములకు బదులు దురువుల నధికముగ నుపయోగించుట సామాన్యముగా వ్యాపరంగకంఠైనను పండితులకు హృదయాన్వేషకము గాక రసపోషణమునకు ప్రతికూల మైనది.

జల్లారి సంగీత శారదా నాటక మండలి

క్రితీకృతమైన ధర్మవరము కృష్ణమాచార్యులుగారు ఆంధ్రనాటకరంగమునందు నవయుగమున స్థాపించి యాశోకాశ్రమమున. ముప్పదేండ్లకు పూర్వము చెన్న పురియం దాంధ్ర నాటక ప్రదర్శన ముపునాపముగ నన్న సమయము ను దాంధ్ర నాటకములను మనోహరముగ బ్రదర్శించి నాటక కళ నభివృద్ధిచేసి చెన్న పురివాసుల కాంధ్రనాటకములం దభిగ్రుచిని సభిమానమును గలుగజేసిరి. కృష్ణమాచార్యులుగారు నాటకకర్త వేదధారుడు. నాటక కళావికాసమున కవసరమైన రచనాకళలనును ప్రదర్శనానైపుణ్యమును గలిగి నాటకములం దభిగ్రుచిని గలుగజేసిరి. జల్లారి నాటకముల ప్రదర్శనమున కై వసంతాగమనమునకునై చెన్న పురివాసులు తెరుచుచున్నట్లు యాచారమైనది. కృష్ణమాచార్యులుగారు గతించిన తరువాతను సభ్యులకు గల భేదాభిప్రాయములనను రెండు నాటక సంఘములై నవి. ఇప్పుడింకొక నాటక సంఘ మేర్పడినది. నాటక మండలము విజృంభించుట నాటకరంగవికాసమునకునిదర్శనంబైనను నాటక రంగనిర్వాహకుల భారమతిక్రమించుచుండును. నాటకరంగమును నిర్వహించుచుండు వ్యయభార మధికముగ నున్న యాకాలమునందు లభితక ప్రదర్శనము సాధ్యమైనను రంగనిర్వహణ భారము దుర్భర మగుచున్నది. సంగీతశారదానాటకమండలిని స్థాపించిన రామచంద్రరావుగారు చెన్న పురికి చిరపరిచితులైన నుప్రసిద్ధ వేదధారులు. రామచంద్రరావుగారి నాటకకళా ప్రదర్శనమును గురించి, వర్ణించుట యవసరము. రామచంద్రరావుగారు తిగిన పాత్రధారులను సమకూర్చి నూతననాటక మండలిని స్థాపించి నిన్ను ను సారంగధర నాటకమును ప్రదర్శించిరి. నాటక ప్రదర్శనము యోగ్యముగ నున్నది. రామచంద్రరావుగారు ముఖ్యపాత్రధారుడుగ నుండుటయే కాకను నాటక నిర్వహణభారము నంతయును నిర్వహించిరి. నాటక నిర్వహణమునకు వ్యయము మనఃజ్ఞేయ ఆశాభంగము సహజ సిద్ధములు. కష్టములకు వెనుదీయక నవిన నాటకమండలిని స్థాపించి నాటక ప్రదర్శనమునకు బూనుకొనిన రామచంద్రరావుగారి జైర్యసాహసములు గంప్రసనీయములు. చెన్న పురివాసులు నాటకాభిమానులు రామచంద్రరావు గారికిని వారి నాటక మండలికిని తిగిన ప్రోత్సాహము నొసంగి నాటకకళాపోషణమునకు దోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నాము. శారదానాటక మండలికిని సరసవిదీనినభతుడు వారి వ్యయమునకును నాటక కళాపోషణమునకును హితోపదేశమున జేయుట యవసరమని తోచుచున్నది. ఉభయసంఘములకు గల యాంతరింగిక కలహకారణములు లేనైనను వారిని విడనాడి రెండు నాటక సంఘములు తిరిగి కలియుటకు నాటకనిర్వాహకులు వారి మిత్రులు పాటుపడుట శ్రేయస్కర మని హితోపదేశమును జేయుచున్నాము.

రుమేనియా

రుమేనియా సంధి.

ఆరుప్రదము, మే 9:— జర్మనీ, ఆస్ట్రియా హంగరీ, బల్గేరియా, టర్కీలకును రుమేనియాకును జరిగిన సంధిపుత్రమునం దనిమిది మరకు ఒడవారంబుబడినవి.

మొదటిదానిలో కాంతిని స్వేచ్ఛామును మరల సెలకొల్పుటను గూర్చును రాజకీయసంబంధముల మరల యథావతి నేర్పడుటను గూర్చును చర్చింప బడినది.

రెండవదానిలో రుమేనియా వైనికబలము నెల్ల విచ్చిన్నము జేయవలయు నదియును ఒడవారంబుబడినది. రుమేనియామిలిటరీ నీరు వాయు ను, ఉన్నతాధికారులును, వైనిక వ్యవస్థాపనలును, మునుపటివలెనే యవిచ్ఛన్నముగ కొనసాగవలయును. తేకున్న తెసర్వియానుందలి రెండు పటాలములను తప్ప తక్కిన వైన్యములన్నియు నెల్ల వేయవలెననియును, యుక్రెయిను నందు జర్మను ఆస్ట్రియాదళము లొసరించు కార్యముల వలన తమకెట్టి హానియు వాటిల్లకుండు నిమిత్త మీరెండుపటాలములను ఉంచవలయును. అన్నిటానుకూలము, మరణింపకుండును, చిరు ఆయుధములును, గుడ్డలును, బండ్లును, మందుగుండు సామగ్రియు అంతయు జర్మను మిత్రుల యధికారమునందుండవలయును. జర్మను మిత్రుల ముఖ్య నేనానియా జమాన్యమున నవి రుమేనియా ను దళముల చేసంరక్షింపబడును. వైనిక సేననుండి తొలగించబడిన రుమేనియా దళములు రుమేనియా విడుదలమకకు మోజ్జామియాలో నుండవలయును. తెసర్వియానుందలి కర్మవహరములన్నియు పూర్తియును మరకు రుమేనియా నావికా దళములు పరిపూర్ణ సన్నాహమున నుండవచ్చును. నదిని కాపాడుచు తిరుగుచుండిన అధికారుల కీ నావికాదళము లర్పింపబడవలయును.

ఇంక మూడవది. ఇది రాష్ట్రములకు గూర్చి చర్చించుచున్నది. బోల్షివ్జా విషయము. 1918-వ సంవత్సరమునందలి బుఖారెస్టు సంధి ప్రకారము తమచేత వడిన బల్గేరియా రాష్ట్ర మంతటిని కొంచెము సరిహద్దుల మార్పులతో గుమేనియా మరల బల్గేరియా కిచ్చి వేయవలయును. జర్మనుమిత్రుల ప్రతినిధి సంఘ మొకటి ఈక్రొత్త సరిహద్దుల పరిష్కరించిను. రుమేనియా బల్గేరియాలకు దాన్యాబునది దిశనుండు సరిహద్దును ననుసరించియే ఏర్పరుపబడినది. దాన్యాబునల్ల సముద్రమున గలియు ప్రదేశమునుండి ఆనదియొక్క సెంటుజిక్వికాఖ మరకుగల బోల్షివ్జా భాగమును రుమేనియా జేతము జర్మను మిత్రుల కిచ్చివేయవలయును. సెర్బ్వాదా, క్రొవొచాలమాన్యమున నల్ల సముద్రమునకు వచ్చు పురాధారిన విడచి పెట్టెదమని జర్మనుమిత్రులు రుమేనియాకు మాట నిచ్చిరి. ఆస్ట్రియా హంగరీ కనుకూలముగ తన సరిహద్దులను మార్పుటకు రుమేనియా యంగీకరించెను. రుమేనియా ఇచ్చి వేసిన ప్రదేశములందలి సంస్థానపు స్వంత ప్రదేశములు ప్రత్యామ్నాయము కేమియు నీయబడకయే ఆయా రాష్ట్రములకు చెందుచున్నవి.

నాల్గవది. ఇరుకక్షుల వారలును ప్రత్యామ్నాయములును గోరుటకు పూర్తిగ విడచి పెట్టుకొనుట కంగీకరించిరి.

విడచి రుమేనియా యం దాక్రమించుకొనబడిన ప్రదేశమును విడుదలమక ముందెప్పుడు తీర్మానింపబడిన ఆర్మకు విడుదల నంగీకరింపబడినది. ఆర్థిక పరిపాలనమునకు మోజ్జాగింపబడుచున్న వైన్యములుగాక తక్కిన ఆక్రమిత వైన్యములు సంధియనంతర మెన్నడును రి పటాలములకు మించియుండకూడదు. ఆక్రమిత ప్రదేశమునందలి వైనికపు వ్యయములను రుమేనియా భరించును. ప్రస్తుత మాక్రమణమునకు పరిపాలనకును ఉంచబడిన దళములకు రుమేనియా క్రొత్తదళములను జేర్చవచ్చును. ఇదివరకున్న వారలకు బరతరపు చెప్పకవచ్చును. అయినను రుమేనియా యధికారులు మాక్ర మాక్రమిత రాష్ట్ర విభాగ్యతా సౌకర్యములకవసరములని ఆక్రమించుకొనిన వైనికాధికారులెట్టి మాక్రముల ననుసరింప గోరవచ్చును అట్టి మాక్రముల ననుసరింపవలయును. రెండును, తంతులును, తిపాలులును ప్రకృతము వైనికాధికారుల పరిపాలనమునందుండును. ఆక్రమిత ప్రదేశములందు రుమేనియా కొట్టు సాధారణముగ పరిపూర్ణ న్యాయాధికారమును గలిగియుండును. అయినను జర్మనుమిత్రులుగూడ అధికారము గలిగియుండి ఆక్రమించుకొనిన వైనికుల సంకతి సందర్భముల నరముచుండెదను. రుమేనియా ప్రజల కేమియు భాగ్యంబుగకుండ నాక్రమించుకొనిన వైనికులు కొట్టులను, బటాలీలను, చిక్కునంగింజలు, పాడి, ఉన్ని, పశువులు 1918-వ సం. రపు గోధుమపంట, దూలములు, మా నెలు, మా నె

పంటలు మొదలగు వానినుండి కొంత ప్రమాణమును కొరకచ్చును. ఆక్రమిత ప్రదేశములలో జర్మను మిత్రులు జనోపకారార్థమును పరిశ్రామికాభివృద్ధి నిమిత్తమును వెచ్చించిన ధనము మరల వారికిచ్చి వేయబడవలయును.

ఆరవది క్రొత్తదాన్యము నావికాశాసనమును గోరుచున్నది. యూగోషియను దాన్యాబు కమిషను పోషింప బడెరలయును. దాన్యాబు సవితరమునగాని నల్ల సముద్రపు తీరమున గాని ఉన్న యూగోషియనుదేశ ప్రతినిధులు మాక్రమే నాటి నుండియు సంఘమున నుండవలయును. సంఘమువారికి ట్రెయిలామొదలుకొని నల్ల సముద్రమువరకును పరిపూర్ణాధికార ముండవలయును. ఒడంబడికను గానియు కొనుచున్నవారిలో నితరదేశీయులు రుమేనియానుందలి దాన్యాబులో నడపించు ఒడంబడిక ట్టి ఆ పా య ము ను గలుగ నీ యకుండుటకు రుమేనియా పూచీపడెను. తుర్కీ రుమేనియాలు దాన్యాబునది విడ యధికారల నుంచుకొన వచ్చును. యుద్ధకాలం ఒక రాష్ట్రము వారిని ఇంకొక రాష్ట్రపు శత్రులలో వారియనుమతి లేనిది నుండకూడదు.

ఏడవ దానియందు రుమేనియానుందలి వివిధమతముల వారికి సమానస్వత్వము లీయబడవలయునని చర్చింపబడినది. వివిధమతముల వారు స్వకీయపాఠశాలల నెల కొల్పుకొనవచ్చును. ఇదివరకు విదేశీయులుగ నెంచబడిన జ్యాయతత్వములకును, ప్రత్యేక జాతీయత లేనివారికిని మొదటి మరకునందలి నూత్రము వెంటనే అన్వయింపవలయును.

ఎనిమిదవ దానియందెల్లు ప్రకటింపబడియెను. రుమేనియాకును మిత్రమండలివారికిని గల ఆర్థిక సంబంధములు ప్రత్యేక సంఘములయిన నేర్పడవలయును. సంధి మరతులు సాధ్యమైనంత త్వరగా ప్రారంభింప బడవలయును.

పరిశ్రామికాభివృద్ధియందు.

అందను, మే 9:— జర్మనీ కీయధికారమునందలి యెంత నీచనమునకై యొడిగట్టు ననుమాటును రుమేనియా సంధి రూఢింపరచుచున్నదని వార్తాపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. మంచి వాదనములతో నభివృద్ధింకరములగు రుమేనియాదళము తెల్లు యుద్ధమును నిలువగోర బడినదియు, ఇప్పుడు వారిరాష్ట్ర మం దెంతివత్తము గలిగినదియు, వారికతి ప్రాముఖ్యులగు నూనె రాబడులకు నెంతవత్తము గలిగినదియు అని రూపించుచున్నది. రుమేనియాకు గలిగిన వత్తమును కొట్టతో తెక్కింపవలసియే న్నుది.

తటస్థీకర్త ప్రకటనము

ఆరుప్రదము, మే 10:— బుఖారెస్టునుండి ఇల్లు తంతి వచ్చుచున్నది:— సంధి ముగిసిన వెనుక జేతము తటస్థీకర్తమును వహించి అంతరంగికాభివృద్ధి విషయమున తిగిన శ్రద్ధహించి యుద్ధభాగలనుండి తొలగ బ్రయత్నించునని దొరతనమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

మిత్రమండలి వారి విజయము.

రుమేనియా వారి విజయము.

అందను, మే 10:— టైలరు వార్తా స్థానము వారి కిల్లు తెలియవచ్చినది. జర్మని పక్షపాతి యొక్కమును రుమేనియా యందుంపబడడని రుమేనియా యందలి ప్రముఖులు పలువు రనుకొనుచున్నారు. జర్మను ప్రభువు మరణించి నందువలన రుమేనియా వారియెడ కాంత్య మేర్పడినది. తమ జేతమును సంరక్షించు కొనుటకు మిత్రమండలి వారి విజయము తప్ప అన్యమార్గము లేదని రుమేనియా వారు గ్రహించియున్నారు. మిత్ర మండలియే సంగ్రామమున విజయమును పొందునని వీరల నమ్మకము.

రుమేనియా సంధి జేసికొనుట.

అందను, మే 9:— సంధిపుత్రమున దే ప్రాప్తంబు బడినననియు, చర్చ తుదిభాగము రుమేనియా వారికనుకూలముగ నుండెననియు ప్రధానమంత్రి రాజుగారికి తంత్రివార్త నందినట్లు బుఖారెస్టు నుండి తెలియవచ్చినది. రాజునెడలను రాజకుటుంబము నెడలను తమకు విశేషమగుభక్తి కలదని ప్రధానమంత్రి తెలియపరచెను.

పంజాబు దొరతనమువారి ప్రకటనము:— 1918 వ సంవత్సరపు డి. బనరినెలలో న్యాయకేలు రాజుగారు యుద్ధవ్యయము నిమిత్తము రూ 24000 ల విరాళము నొసంగగా హిందూదేశ దొరతనమువారు కృతజ్ఞతతో గ్రహించిరి. ప్రధానిగారు హిందూదేశమున కంపిన విజ్ఞాపనకు ప్రత్యుత్తరముగ నతడు మరి రూ 70,000 ల విరాళము నొసగి.

విరోధామహాసంగమము

మరిససేనానిలేఖ

(0)

ప్రజలసభామందిరమున చర్చ

(0)

దొరతనమువారి సూచనము.

(రైతుల హక్కు)

ఇంగ్లండు

లండను మొయి 7:—పార్లమెంటు ప్రజల సభామందిరమున ఆస్పిక్తు గారు మారిసు సేనాని వ్రాసిన లేఖ విషయము తెలుపుచు, మారిసు గారినిచ్చిన ఫిర్యాదులను సభవారు విచారించుటకు దొరతనమువారి కేసు కట్టుదిట్టములను సునర్ప సున్నారని ప్రశ్నించిరి.

బోనరులాగారి ప్రత్యుత్తరము.

బోనరులాగారి రిప్లీ చెప్పిరి:— మారిసు సేనాని లేఖ రెండవములను చర్చకు దెచ్చుచున్నది. ఇట్టి లేఖను వ్రాయుట సైనికశిక్షణమును బట్టి యుత్తమము యనున దొకటి. మంత్రులు చెప్పిన వాక్యముల సత్యాసత్యములను రెండవది.

మొదటి సమస్యను సైనిక సంఘమువారి వారిచేయుచున్నారు. మంత్రుల చర్యను ఉన్నతస్థానము దున్న భృత్యులొకడు ప్రశ్నించు తే, అట్టి దర్బాత్తు ఆచర్యముని నిర్ధారణజేసినవో పరిపాలనాకార్యములకు భంగము కలుగును. అయినను సైని వివరింపబడిన రెండవవిషయము మంత్రులగౌరవముతోడ కలసియున్నది గాన దానిని విమర్శించి రిపోర్టు సతి ర్విరితగతని పంపుటకు ఇరువురు న్యాయములను తేర్చుట పడును. వై విషయములను గూర్చి సభ్యులు చర్చింప నొక దిన మేర్పరపబడు నని బోనరులా గారు చెప్పిరి.

లాంబర్టుగారి సూచనము

విషయము పార్లమెంటు ప్రజాసభవారి గౌరవమునకు సంబంధించియున్నది గాన ఇరువురుజడ్డలకు బదులుగ, సభయందలి మువ్వురు సుప్రసిద్ధసభ్యులను ఏర్పరచుటగాని సభ ఎన్నిక సంఘము సేర్పరచుట గాని యుక్తమని లాంబర్టు గారు సూచించిరి.

నిష్కారణముగ పాలకవర్గమువారి చర్యలను బట్టి యుండలేదని సభవారిని సంకృతీకరణ పైని వివరింపబడిన ప్రత్యేక న్యాయస్థానమె యుచితమని దొరతనమువారి యభిప్రాయము. వైసమస్యల విచారణయు దతిరహస్యగు పుత్రముల పరిశీలన వలసియున్నది. కనుక ప్రజాసభ ఎన్నిక సంఘమునీ సంవత్సరమున సేర్పరచుట అనుచితమని బోనరులాగారు చెప్పిరి.

ఆస్పిక్తుగారి ప్రశ్న.

ప్రజాసభలపై సాక్ష్యముల బుచ్చుకొనుట కి జడ్జిల కధికారము సెసగు కానను నొక దానిని దొరతనమువారు సభయందు ప్రవేశపెట్టునున్నారా? ఈవ్యవహారమున సంబంధముగల ప్రతివ్యక్తియు, తనకు తెలిసిన యంశమును జడ్జిలకు విన్నవించు నాక్రమముతోనుండునని నావిశ్వాసము. తనకావశ్యక పగు సమాచారము తమకు లభ్యముకానివో, జడ్జి లావిషయమును దొరతనమువారికి నివేదింతురని ఆస్పిక్తుగారినిరి.

జడ్జిలరెపోర్టు చేసిన వెనుక చర్చకుజరుపుట యుక్తమని ఆస్పిక్తుగారి తాత్పర్యముయని బోనరులాగారు సూచించిరి.

దర్బాత్తు రసవాయము.

రహస్యముగు పుత్రములను పరిశీలనవలసి యున్నది గాన దర్బాత్తు రహస్యముగ జరుగు నని బోనరులాగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చు సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసుగారిట్లు ప్రశ్నించిరి:—కాలి నెట్టువారి యెదుట నడచిన వృత్తాంతమంతయు జడ్జిలకు విన్నవించు కనుకటి మంత్రులు, ప్రస్తుతపు మంత్రులు స్వతంత్రులారా?

అవిషయమును జడ్జి తీర్మానింపవలయును. ప్రస్తుతపు మంత్రులుగాని వెనుకటి మంత్రులుగాని ఏదైన విన్నవించు నిచ్చయించినవో జడ్జి లాటంకపరుపరని తన విశ్వాసమెట్లు బోనరు లాగారు చెప్పిరి.

ప్రజలసభాభవనమున వ్యవహారములు సుక్రమముగ నడచుచుండులేదని వైస్యములను నొకాదశములను ఆసంకృతిని శెందియున్నవి. లాగానొసగిన ప్రత్యుత్తరము వీధిములను మాంత అసంతృప్తులను జేయునని సర్ హెడ్వర్డు మ్యూగారు కచ్చాణించిరి.

పార్లమెంటు సభవారి యనుమతిలేక మంత్రులు రహస్యముగ వ్యవహారముల జరుపుట కవకాశము లేదాయని కార్నసుగారు ప్రశ్నింప బోనరులాగారి రిప్లీ జవాబిచ్చిరి:—విషయమునంతటిని ఇరువురు న్యాయములను తేర్చుట మొనర్చు దొరతనమువారు సంసిద్ధులై యున్నారు. ఆ జడ్జిలను ఆస్పిక్తుగారి ఎన్నుకొనవచ్చును. దర్బాత్తు శేఖండ శేయవలయు నని దొరతనమువారి తలపుగాదని వైయంశములు విదిత మొనర్చును.

మారిసు సేనానిపై చర్చ.

వ్యవహారమునంతటిని సైని వివరింపబడిన యిరువురు న్యాయములను విమర్శించి తీర్పు తెప్పవంతవరకు మారిసు సేనానిపై చర్చ ఆపివేయరాదా యని ప్రింగిలుగారు ప్రశ్నింప బోనరులాగారి రిప్లీనిరి:—ఇట్టిలేఖలను ప్రచురింప నిచ్చినవో వైస్యమునందు వివరింపబడినవో పూర్వ మగును. కాన మారి సేనానిపై చర్చ యాపివేయుటకు వీలులేదు. మరియొకప్రశ్నమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి, ప్రజాసభయందు చర్చ జరిగినగాని వైస్యాయస్థానమున తెలికొలుగుదదని ఆస్పిక్తుగారు తలంచుచున్నారా యని బోనరులాగారు ప్రశ్నించిరి. “కా”నని ఆస్పిక్తుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

ఇరువురు జడ్జిలకు బదులుగ పార్లమెంటు ఎన్నిక సంఘము సేర్పరచు సూచింపనంటి మని ఆస్పిక్తుగారు రసంతరమున నుపపాదించిరి. వీరి యుపపాదనను గురువారమున చర్చితుగును.

విగ్లాండు బాతీయవాదులు.

లండను మొయి 9:—సభాభవనమున నిన్నటిదినమున ఆరము తొలగినది. చర్చయందు పాల్గొనవలదని నిన్నటిరేయి విగ్లాండు బాతీయవాదులు నిశ్చయించిరి. మంత్రులమునకై ఆస్పిక్తుగారు శ్రమపడుచుండ లేదని యనుకొనుచున్నారు. గాని మరియొకచర్చ వలన పాలకవర్గమువారి స్థితి బలహీనమగునని యాయన తలంపు.

పులికాళి ప్రాయములు.

లండను, మొయి 10:—వ్యవస్థ గూర్చి పులికాళి విషయము సూచించునో గాని మరియొకమంత్రులమున సూచింప తన్నవి. ఈ సందర్భమున సే దొక సూచనము వచ్చియున్నది. వెస్టర్లిడ్జెగారొక లేఖయందు స్పీకరును మాతన ప్రధానమంత్రి నొనర్పరచినదని సూచించుచున్నారు. లాయిసు బాడ్డి గారు సంపూర్ణ మగు ప్రత్యుత్తరము నీయగలరనియు, ఆప్రత్యుత్తరముతోడ నీ కుట్రలన్నియు అంతము కాగలవని యు మంత్రివర్గము నాక్రయించియున్న పులికాళి వ్రాయుచున్నది.

ఆస్పిక్తుగారి యుపపాదనము.

లండను, మొయి 9:—మారిసు సేనాని లేఖపై ప్రజాసభ యందు జరిగిన చర్చలో విశేషమగు శ్రద్ధ దీనికొనబడినది. భవనమున సభ్యులు క్రిక్కిరిసియుండిరి. మారిసు సేనాని దెలుపు నంశములను విమర్శించు ఎన్నిక సంఘము సేర్పరచవలసినదని సూచించుచు ఆస్పిక్తుగారి రిప్లీనిరి:—ప్రస్తుతాంశమును గూర్చి పంపురు దురభిప్రాయ పడుచున్నారు. సభవారిచే పాలకవర్గమును నిందింపజేయుట నా తాత్పర్యముగాదు. పరువెదిమి మాసముల నుండియు దొరతనపు పైరి కక్షమున శేరి యుంటిని. ఈ కాలమున వెన్నడును ఏవిషయమున గాని దొరతనము వారికి వ్యతిరేకముగ వోటు నిచ్చియుండలేదు. సభాభవనముననెకాక యితర ప్రదేశములయందును గూడ పాలకవర్గమునకు కక్షింపవలెక సహాయమును మండ్రివాదను గాని న్యాయబద్ధముగు విచర్యనమున వెనుక కడుగిడి యుండలేదు. మంత్రులందరినా శేయోయాశముల ననుసరించి పోరాడుచుండినో, సంభవిషయమున వారేయంశముల గమనింతుకో నిర్వచించి వాటిని వ్యాప్తపరచి దొరతనమువారికిద్దోషముంటిని. ప్రధానమంత్రివ్యయంలంక

రింపనేనాక్రమమున నొనర్చిందరునన్న నిందించుచున్నాడు. ఇందలి సత్యాసత్యములను నిశ్చయింపసభవారును ఆస్పిక్తులేయులు న సమర్థులు. దొరతనమువారు నిందాపాత్రులని వాతలంపై యుండినవో, ఎట్టి జంతున లేక వారిపై నిందవేసి యుండెడి వాడను గాని నాయుపపాదనను గొనెనయ్యతే, దొరతనము వారి దానిని పుష్కహింతురను పూర్వవిశ్వాసమునో నుంటిని దొరతనమువారిసూచన మసమృతము

నిబంధనల నతిక్రమించుచుంటి ననియును, అవిధముత వలన తనకు మనాత్తిరుచుగవోని కలుగగలదనియును మారిసు సేనాని పూర్తిగ నెరిగియుండవలయును. గాధమగు ప్రజాసభ రాగమును, బాధ్యతయును తన్ను ప్రేరేపించుటల మారిసు సేనాని యిట్లు నడచుకొని యుండెను. దర్బాత్తున కవకాశమున్నదని దొరతనమువారి యొప్పుకొని యు న్నారు. అనుభవకాగరగు నిరువురు జడ్జి లిట్టి పంక్తిలయందు దర్బాత్తు నొనరింపవలయు నని దొరతనమువారు సూచించియున్నారు. ఈ సూచన మంత్రుల ప్రికిరము. కానప్రధానక మగు నని కారము అండినగాని యిట్టి న్యాయస్థానము కక్షిరహితము. జాడ్జిలకు సంబంధము లేక ప్రజాసభాసభ్యులు ఏకర సేర్పరచుట నాకు సమృతము. రెండుమూడు దినములలో నీ సంఘము వారు వ్యవహారమును తీర్మానింపగలరు. వీరల తీర్మానమును సభవారును దక్షమంతమును ఆమోదించునని చెప్పుచు వోక మాగ్ మేమైన కలదా యని ఆస్పిక్తు గారు ప్రశ్నించిరి.

ఈ వ్యవహారముల నన్నిటి నట్లెయించి యుద్ధమును సాగింపవలసినదని స్టాంటను గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

అనంతరమున ఆస్పిక్తు గారిట్లు ముచ్చటించిరి. యుద్ధమును సాగింపవలయునన్న, ప్రస్తుతమున ప్రబలియున్న దురభిప్రాయములను తొలగించుట ప్రాయుఖ్యము. నిజస్థితిని దొరతనమువారి వెలువరింతు రని యనుకొందము. ఇదివరలో వారసత్యములను బలికి యుండి రని ఎవరు నిందించియుండినో, అట్టివాడు తేవండగనె దొరతనము వారు నిశ్శిథిలి వెనువ. రింప వలసియుండును. కనుక స్వల్ప కాలమున నె దర్బాత్తు నొనర్చి నిజస్థితిని ఖండితముగ వెలువరించి తీర్పు తెప్పగల యొక సంఘము సేర్పరచుట కర్తవ్యము. ఇట్లొచ్చుట గౌరవ సమన్వితము. ఈవిషయములను గూర్చి యథార్థ పరులగు పంపురు దురభిప్రాయ పడియున్నారు. మంత్రు లొసర్చిన ప్రసంగములలో కొన్ని అసత్యవాక్యము లున్నవని మారిసుగారు వాదించుచున్నారు. కాన మంత్రులు తమ వాదమును స్పష్టికరింపవలసియున్నది. పరిస్థితు లీశీరుననున్నవి గాబట్టి నిష్పక్ష పాతమగు నట్టి న్యాయస్థానము నెదుట మంత్రులు తమ వాదమును స్థిరపరచుకొనుట యత్యావశ్యక మని చెప్పుచు, ప్రజాసభ యొన్నిక సంఘము నిష్పక్షపాతమగు న్యాయస్థానము గాదా యని ఆస్పిక్తుగారు బోనరులాగారిని ప్రశ్నించిరి.

ప్రజల సభయందలి సభ్యులలో ప్రతివాడును దొరతనమునకు శత్రువై యుండవలయును లేక మిత్రువై యుండవలయును. కాన నిష్పక్షపాత బుద్ధితో వ్యవహారమును పరిశీలించు వ్యక్తి లేడని లాగాన ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

నిష్పక్షపాతచేతస్సులగు సభ్యులైదుగురు సభయందు లేరని సభానామకరుల వలన వినుటకు విచారించుచుంటియనియును, గనుక నంతటతోడ విరమించు పనియును ఆస్పిక్తు గారు రనిరి.

లాయిసుబాడ్డి గారి ప్రత్యుత్తరము.

మంత్రులు చెప్పిన సంగతులను వివర్ణించుట కిదివరలో నెన్నడును ఎన్నికసంఘము లేర్పడి యుండలేదు. రెండు వర్సలములకాలము మారిసు సేనాని వై న్యాయపర్యమున నుండి, ఏ కారణములచేతనో, పదప్రస్తు డయ్యెను. పదయ్యె తుడై తన యువ్యాగ కాలమున మంత్రు లసత్యముల బలికి యుండిరిని యిపుడు వారిపై సేయించు మోపుచున్నాడు. మంత్రులతోడను, అధికారసంబంధ మగు పుత్రిములతోడను సంపర్కముండియు, ఈతడు తన యువ్యాగ కాలమున మంత్రుల సత్యవాదు లని యనడయ్యెను.

విషయమంత ప్రాయుఖ్యమైవో మారిసు సేనాని నాకడకువిచ్చేసి స్థితిగతుల నేల వివరింపరాదు? నిబంధనల నతిక్రమించి, అవిడే తుతకు మాగ్ ద్వారకు వగుటకంటె, వైస్యము నవలంబించుట మిగుల సమంజసము. మంత్రులకుతోడ విన్నవించుటమారిసు సేనానికి విధియై యున్నది. లేక ఏమంత్రి యసత్యము జల్మియుం డెనో వాటిని స ర రించు తొనవలసినదని యామంత్రితో తెప్పరలయును. మారిసు సేనాని యామాగ్గులను నవలంబించ దయ్యెను. వీరిశేఖ ప్రభుయను పులికలయందు జూచితిని. ఎన్నికసంఘ మేర్పాటు

సహజముగానే యిట్టి ప్రాముఖ్యతను, నిబంధనల నతి క్రమంబు మారినచో నానిది ప్రాప్తిని మొనర్చిన యాముఖ్యతను నాతడు సైనికవర్త ప్రధానోద్యోగిగా జేయవలయును.

మా ప్రసంగముల కారణము తెలియజేయు వివరింతును. నాటిని సభ్యులు నేడు విమర్శించి తీర్మానించుకొందురు గాక. పక్షపాతిమలేని న్యాయాధికారులు మా ప్రసంగమును విచారించవలసినదని నేనును జోసరులా గాను ఆత్రపడుచున్నాము. సమాఖ్యమగు సమాచార మధికముగ నున్నది. ఈ సమాచారము నంతయు ఏసంఘమువారైన కోరుదురు. పక్షపాతిమ లేని యధికారుల సమక్షమున కీ ప్రశ్నములను పంపవలసినదని మా హాస్యము. అసంఖ్యముల సీపత్రములకు జూచిపడవ, మా యుద్ధేటి దోషమును లేదని విశ్వసించగలరు.

సంగ్రామ రంగవ్యాప్తి విషయమున, స్థితిగతులను బహిరంగము చూపించుకొనినచో మిత్రపక్షంబు వారి యాగ్ర నామునకు పాగ్రులమై యుండెడివారు. నిజస్థితిని విచారించుటకు ఎన్నిక సంఘము కేవల మనుచితము. నియోజన విన్నపముల సందర్భమున పార్లమెంటు ప్రజా సభవారును, మొసపాటేమియో విషయమున ఆస్పిక్తు గారును కైతీరున నె యిదివరలో అభిప్రాయపడియున్నారు. నిజస్థితిని కనిపెట్టగల సామర్థ్యము జడ్జిలకు కలదు. వారు విషయము నతి స్వల్ప కాలమున ఖండితముగ పరిష్కరింపగలరు. ఏ రహస్య సభ వారియొక్క తీర్పును గాని ప్రజలు ఆమోదించునది ఆస్పిక్తు గారి పక్షపు ప్రతికటనల విధితమైయున్నది. గనుక స్థితిగతుల నన్నిటిని ప్రజలకే విన్నవించి, వారికే దోషాదోషములు తీర్మానింప జేయుటకు పాలకవర్గము వారు నిశ్చయించిరి.

మారిన సేనానికీ ప్రత్యుత్తరము

వైస్రాయల్యము గూర్చి మారిన సేనాని రెండు కేరముల ను మోపియున్నాడు. గత వర్త్యకారంభదినమున యీ వర్త్య కారంభదినమున ఆంగ్లేయులకుండునట్లు వైస్రాయల్య మొదటిది. పశ్చిమరంగమున వైస్రాయల్యము మిత్రపక్షంబున గల తారతమ్యము మారిన సేనాని బట్టిన రెండవ పొరబాటు. వైస్రాయల్య మధికమయ్యెనని నేను జెప్పి, నావాక్య మనర్థమని మారిన సేనాని యనుచున్నాడు. నేనొసగినసంఖ్యలు యుద్ధకార్యాలయమువారి రికార్డులనుండి సంగ్రహింపబడినవి. ఆసంఖ్యలలో తప్పిదముండెనయెడల నాతోడమారిన సేనానిగూడ బాధ్యులై. గాని ఆసంఖ్యలయందు పొరబాటులేదు. మారిన సేనాని యథ మెదియొ వ్యక్తముగాక యున్నది. 1917-సంవత్సర ప్రారంభము కంటె 1918 సంవత్సరారంభమున ప్రాన్యజేతమున మన వైస్రాయల్యమున గతవత్సరమున కంటె యీవత్సరమున మనకు వైస్రాయల్య లోకమందంతటను విస్తారముగ లభ్యమై: గాని అన్ని ఘటములయందు కంటె, ఫ్రాన్సులో మనవైస్రాయల్య మిగుల నధికమయ్యెను.

ప్రధానమంత్రి వాక్యముల కారణము.

యుద్ధమున పోరాడు వారనియు పోరాటము తప్ప తదితర సమర సంబంధముగ కార్యములయందు సందరించు వారనియు మారిన సేనాని విభాగమొనర్చి యుండవచ్చును గాని యావిభాగము నంగీకరింపను. ఇతరపదార్థాలు, ట్రాముదారులు, జేయుచు, కోర్టు మరమ్మత్తు జేయుచు అనుదినమును అనేకనష్టములకు గురియగుచుండిన వ్యవస్థలు మొదటిభాగమున జేరుగురా రెండవభాగమున వారిని చేర్చవలయునా? క్రొవల నెరించు నేనలో విశ్వాభాగముని యామోదించని వాయుదురా? "వైస్రాయల్యంబున యంశమును బట్టి, 1917 వత్సరారంభమున కంటె యీ సంవత్సరారంభమున వైస్రాయల్య మధికముగ నున్నదని విదితమగును" అని మారిన సేనాని కాఖండి ఆయన దీర్ఘాటి సంశయము తోడ నుకరత్రము వచ్చియున్నది. నేను ప్రసంగించిన తిదివరకులపై ప్రశ్నము నాకు చేరింది.

మారిన సేనాని గనుపరచిన రెండవపొరబాటును గూర్చి ముచ్చటించును. పశ్చిమరంగమున క్రొవల మట్టడించునదికి మిత్రపక్షంబువారు పదార్థాలయందు స్వల్పముగను, ఆర్థిక ఖరంజిదగములయందు విశేషముగను క్రొవలకు మించియుండి రని ప్రజలయందు దురభిప్రాయము కలుగునట్లు ప్రసంగించితిని మారిన సేనాని యనుచున్నాడు. మారిన సేనాని యంపిన ప్రిటుమెంటు ననుసరించియే వైస్రాయల్య లోనర్పబడినది. మారిన సేనాని సమక్షమున ఈ జిప్తు మొసపాటేమియాల యుద్ధలి నెట్లెట్లాలములకు గూర్చి ముచ్చటించియుండిరి. వారపుడు నావాక్యములను సరింపజేసె.

ఆంగ్లరంగ వ్యాపనము.

తాము వాల్సెల్సులో నుండిమరి మారిన సేనాని యని యున్నాడు. మాల్సెల్సుయందు వీరుండుట సర్వమే యైనను

వీరు సభకు మాత్రము రాలేదు. వైస్రాయల్య సభయందు చర్చితమగుచున్న సమయమున వీరు జేకాక ప్లానమున నున్నా రు. గాఫ్ సేనాని రంగమును వ్యాప్తము జేయవలయునను విషయము వాల్సెల్సు యుద్ధ సంఘసభయందు చర్చితము కాలేదు. రంగమును మరింత వృద్ధిజేయవలసినదని కోరబడిన గాని వాల్సెల్సు సభకు పూర్వమున నె యీ విషయము పరిష్కృత మయ్యెను. మార్గముపేగు గారున్న పేటకు సేనానియను ఈ విషయమును పరిష్కరించి రిపోర్టునంపియుండిరి. వాల్సెల్సు యుద్ధసంఘ సభామాలమున నెక్కగజము ప్రదేశ మెనవతీను కొనబడలేదు. పేగు రాబర్టును సేనానులు వలదనుచుండినను యుద్ధ మంత్రివర్గమువారి బలవంతముపై నేపంక్తి యాక్రమింప బడిననా యనునదియే ముఖ్యవిషయము. గాని యాయంశము సత్యమిద్దము. తమపంక్తిని వ్యాప్త మొనర్చుకొన వలెనని పేగు గా రాత్రపడరు. యుద్ధమంత్రి వర్గమువారు గూడ నా పంక్తిని వ్యాపింపజేయు నాకర్తులై యుండరు గాని పరాను దోరతనమువారి యొత్తిడి యధికమగుటచే పంక్తి వ్యాప్త మొనర్చబడెను.

రంగమును వ్యాప్త మొనర్చిన కారణము.

ఆంగ్లేయుల కొత్తిడి గలిగించుటలో పరానువారిని నిందింపబడినారు. మన వైస్రాయల్యులు పరానువైస్రాయల్యుల ప్రాన్యలో నేమే పంక్తులను సంతోషించు చున్నవని ప్రాన్య లో గత వత్సరమున గందరగోళము బయలుదేరినది. పరాను వారధికమగునష్టములను పొంది మూడురత్నముల నుండియు విశేష ముగా క్రమము పొంది యున్నారు. సాంగ్రామిక రాష్ట్రములన్నిటి కంటె పరానువారు యధిక ముగ తమ వైస్రాయల్యులను వినియోగించియున్నారు. పరాను వారు 826 మైళ్ల పంక్తి సంతోషించుచుండ, ఆంగ్లేయులు 120 మైళ్లను రక్షించుచుండిరి గాని యీ పంక్తియందె జర్మని వారి యొత్తిడి విస్తారముగ నున్నదని గమనింపవలయును. వైస్రాయల్యంబున వివరింపబడిన పంక్తియేగాక, పరానువారు మా పూర్వమున మరికొంత ప్రదేశమునుగూడ సంతోషించుండిరి. ప్లాండర్సులో మా వైస్రాయల్యులు మట్టడింప రిజర్వు దళములను గూర్చు నున్న కే ను తోడ పరాను వారు పూర్వభాగమును సంతోషించుచుండిరి. కృత సాయ పు పనుల నిమిత్తము మనమ్యులు గావలసియున్నాడు గాన మిరంగమును విస్తరింపవలసినదని పరానువారు మమ్ములకు బలవంత మెట్టిరి. గనుక తీతకాలమున రంగమును విస్తరింప నావశ్యకము కలుగునని రాబర్టును సేనానియను యుద్ధమంత్రివర్గమువారు ను నిశ్చయించిరి. (సశేషము)

జర్మనులు; ప్లాండర్సు పరాధవము

లండను, మే 10:—ప్రస్తుతస్థితిని విమర్శించుచు ఉత్తమనిర్ణీతిను వైస్రాయల్యకారి ఒకడిట్లు తెలుపుచున్నాడు—మేరిక తేదీని లాక్జిటీ పూర్వకీర్తిలమధ్యను జర్మను లెదిరింది సత్తుడు వారు ఆఖరము నాకరించిచుకొనవలయుననియే యుద్ధేరింది. వారా యుద్ధేమును బడయలేదు. కొందటి వారము ప్లాండర్సునందుకు సోముమీదను కేతువులనేక కొత్తదళముల నపయోగించిరి. క్రొవల లెత్తిరితగతి ననేక క్రొత్తదళముల నపయోగించుచుండుటచే నిదియు కొంత సంతోషకరముగ నే యున్నది. ప్లాండర్సునందలి ఖరములనింక నట్లనే కేతువులెదిరించుచుండు రుట నాప్రము. సోమునకుదక్షిణ తటమున నతిదీనిరించిన యుద్ధములన్నియు పరాధుల ములైనవి. సోముతెయోనుల మధ్యమందు కొండలను మరల పట్టుకొనుట కతిడింకు ప్రయత్నింపవచ్చును. జర్మను మూల బలములలో ననేక మింకను సోమురంగము వెనుకనున్నది. అందుకేక్రొవల ప్రబలమయ్యి మాడినే యుండునని తలంపవచ్చును. ఏదియో నోకప్రదేశము నతడు పట్టుకొనినను అంతగా నష్టముండదని అతడు గట్టిగ పలుకుచున్నాడు. నిలుకడగ నుండగలగు సామర్థ్యమే ప్రధానాంశము. ఇరుకక్షలలో నొకటిమూడుగా తనమూలబలముల నన్నిటిని వినియోగించినేని అలసిపోయిన పిచ్చుటనే యుద్ధాంతము నిశ్చయింపబడగలదు.

మొసపాటేమియో యుద్ధములు

కర్కుట్సును బట్టుకొనుటనుగూర్చి వైస్రాయల్య అధికారి ఇట్లు వాయుచున్నాడు.—వైస్రాయల్యుండి ఒక దళము సహాయము చేయవచ్చును. మందుగుండు సామగ్రి విశేషముగ పట్టుకొనియును. అంతకు మునుపు 24 గంటల క్రిము నగ్గా పోతము విశేష ముగ నుండుటచేల సపురోగమున మాగిపోయెను. తమన్న ఇంకను విశేషముగ వైస్రాయల్య పట్టుకొని యుండురు, రాయభారములు చాలకష్టముగ

నున్నవి. నీటిమాగములు ప్రబలవారి ప్రవాహములయొగను అయినను తురమ్మలకు గలిగిన నష్టములనుబట్టి అసంపూర్ణదన విజయమును పరిశోధింపదగును. ఇంకను మనమేదియోయొక ప్రదేశమును పట్టుకొనిన మాత్రమున నచటనుండి తీరవలయునను నిచ్చంధనములేదు. ఈయుద్ధములు చాల ప్రాముఖ్యమయినవి. పెర్షియా సరిహద్దు మూలకని మంచి యభిప్రాయముల గలిగించినవి. వారిలో ననేకులు మూలోబేరిరి. వారిపుడు తురమ్మలలో పోరుచున్నారు. ఇంకను పెర్షియామీదికి దాడి వెడలవలయునను తురమ్మల ప్రయత్నముల కీయుద్ధము గొప్ప అపొంగిరముగలిగించును. మాపురోగమునమునల తురమ్మల కుడిభాగము మాతుపాటులకు గురియై వారి పురోగమునమును కొంతకాలము వరకు నిరోధించెను.

పేలస్తీను

పేలస్తీను యుద్ధమును గూర్చి అతిడిట్లు చెప్పి చున్నాడు—తురమ్మలదళము చుట్టును పనిచేసినపిచ్చుట ఎస్సాల్సును బట్టుకొని మాయాశ్విక దళము ఎస్సాల్సు గోరానియో రోడ్డు మార్గమున వెనుకనుండి క్రొవల నెదిరించుటకు ఉద్దేశించెను. దురదృష్టవశమున ఆర్థికదళము కొంతకాలము వరకును నిరోధింపబడినది. ఈలో నతురమ్మల నేక మూలదళముల తీసికొనినచ్చిరి. మరియు ఎస్సాల్సుదళ విడుదలదిన దళమును వారెదిరించిరి. అయిన నాయెదురు కోలునందు క్రొవల కపారనష్టము గలిగి వారు తరిమిజేయబడిరి. అయినను జోర్డాను పశ్చిమభాగమునుండి క్రొత్తదళముల పారముగ రాసాగెను. అప్పటికి గలిగిన విజయముతో కృష్టికొంది జనరలు అక్టోబిగారు వంతెనము ఖమునకు బోవ తీర్మానించిరి. యుద్ధవంతెన కలనను 981 మైలలును 29 మరఫిరం గులును మాచే జిక్కినను. నదిని దాటి నపుడు మాఫిరంగులు 9 పోయినవి. అయినను ఈ నష్టములు ఎల్లెదిగారి తిరోగమున నిశ్చితమున కంతమాత్రమును కారణములు కావు. ఈ నష్టము యుద్ధమున కెట్టిభావమును గలిగింపలేదు. జోర్డానునకు తూర్పునందుండు క్రొవలదళముల శిక్షింపవలయునను ప్రయత్నమునకు వ్యూహాంశము గలిగించుటయే ఈ తిరోగమునకు ముఖ్యకారణము. అందువలన వారు పశ్చిమమునుండి క్రొత్తదళముల సంపగగిరి.

లండను, మే 12:—వైస్రాయల్య ప్రకటనము—పూర్వీచ్చి కాండు వార్తలను అభ్యస 83 18 మాసములవరకును పొడగించిరి. హిందూజేతమునుండి ఈకళాకాలలకు వచ్చువారి వయసు 17, 18, 19 వత్సరములుగ నుండవలయును. ఇదివరకు వైస్రాయల్యలో పనిచేసిన వారియను 21 సంవత్సరము లోగా నెంతయైన నుండవచ్చును.

పనివాండు, కూలీలను హెచ్చించుట
లండను, మే 12:—ప్రత్తియంత్రాలయపు యజమానులు, పనివాండును 18 వ తేదీని సభ గూడుదురు. జీతములను మాటికి ముప్పదివంతుల చొ: హెచ్చింపవలసినదని పనివాండు విన్నప మీసభయందు చర్చింపబడును.

బీస్టెండు పిజయము; యుద్ధమంత్రివర్గము.
లండను, మే 11:—యుద్ధమంత్రివర్గము వారు వైస్రాయల్యులతోనుగారి క్లిలు తిరిగింపిరిని వార్తాసంఘము వారు తెలియజరుచున్నాడు. జలాంధ్రగ్రామల బాధను వాటి మూలాధారప్రదేశముననే నివారింప ప్రయత్నించిన మీవిజయ యత్నములందు పనిచేసిన యువోగ్యులకును వైస్రాయల్యులకు మా మనపూర్వకాభినందనములు బీస్టెండు నిరోధనము జీబ్రాజ్జి యొద్ద పడెనన మహావిజయ పౌరమునకు ఖరము గొట్టినట్లు లున్నది. మాహృదయపూర్వకాభినందనముల స్వీకరింపుడు.

లండను, మే 9:—నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. మే 16 తేదీని బ్రిటిషు నావికాదళము కటిముంది చేయబడెను ముగ్గురు యువోగ్యీయులును, 21 రు నావికులును చంపబడిరి.

బంగ్గీలు సముద్రమున బహిష్కృతులు.
లండను, మే 8:—తీపాలాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు.—ఫిబ్రవరి 16 మొదలు మార్చి 2-వ తేదీవరకు సింగపూసనందును, ఫిబ్రవరి 18 మొదలు మార్చి 8-వ తేదీ వరకు పిసాంగునుండియు, ఫిబ్రవరి 16 మొదలు మార్చి 4-వ తేదీవరకు మా కీ సంస్థానములందును పంపబడిన తీపాలా కట్టలు క్రొవలకు తుంటరితమున సముద్రమున బడిపోయినవి. మార్చి 1-వ తేదీనుండి మూడవ తేదీవరకు సింగపూనుండి యు, మార్చి 4, 5 తేదీలు పిసాంగునుండియు కట్టబడిన తీపాలలో కొంచెము మాత్రమే పోయినవి.

జనరలు బాన్సెందు గారు.

లండను, మే 9:—ప్రజలమందరిమున మెక్కువగా రిట్లు చెప్పిరి. జనరలు బాన్సెందు గారు కన్యాశ్రమమున వద్ద నింకను నిర్బంధింప బడియున్నారు. తురపులతో యుద్ధ ఖైదీలను మార్చుకొను నిమిత్తము గావించబడిన యేర్పాటులు చాలవరకాగోగ్యమును బట్టి యుండును. బాన్సెందుగారి యాగోగ్యమునందెట్టి లోపములున్నటులను ఇంతవరకు తెలియకుండుటచే ఆతని విడవవలసినదని తురువల్ల దొరతనమువారిని గోరుట కేకారమును గన్పించుచున్నది.

విద్యార్థులు

విద్యార్థుల నిర్బంధనైతికత

లండను, మే 9:—ప్రేక్షకులను కాలగ్రామ యొక్కయు, కార్మికతయొక్కయు కార్యనిర్వాహకసంఘములు రెండునుగలసి, ఆధునపక్షము విరియి పార్లమెంటు పూర్తిగ నెలకొల్పబడువరకున విద్యార్థులను దొరతనమువారు నిర్బంధనైతిక విధింపబడుదురు గాక యని దొరతనమువారిని గోరిరి.

ప్రాస్తు

అమెరికా కార్మిక సభ్యులు.

పార్లమెంటు, మే 12:—అమెరికా కార్మిక సంఘప్రతి నిధుల నాయకుడు రజరంగమున జూచిన పిమ్మట సందర్శించి ఇట్లుచెప్పెను. మేమిచట జూచిన జర్మనులలోపములను మేముమాడేయుటకు దరివెడము. బ్రిటిషు పరాసునైతిక లు దివ్యముగ నిర్బంధించుచున్నారు. యుద్ధ సమయమున జర్మనుసాంఘికవాదుల నెదుర్కొనుట ఎంత కష్టమైనదియు వారు తెలిసికొన గలరు. మన ప్రతిష్ఠాపనలన్నియు నంగీకరించిన ఈ తీర్మానము, జర్మను పైనికాధిపత్యమును సమూలముగ ఛేదించుటయు దృఢనిశ్చయమును బలపరుపగలదు.

పశ్చిమరంగము

లండను, మే 10:—మ్యాచిన్లీబ్లాస్ల సమీపమున నొక రంపబడిన దాడిని మేము తరిమివైచితిమి.

లండను, మే 10:—దక్షిణ హిందూ ప్రాంతము:—మేముము క్రిందుగవ్యాపించి యుండుటను పొగమందు విశేషముగ నుండుటను శుకవారమునాడు వైమానిక ప్రచలన మేమియులేదు. సాయంకాల మైదుగుంటలపుడు కొలది ప్రదేశమున వాయుభారము అనుకులముగ మారెను. ఆచట నీకటి పడినవరకును వైమానిక యుద్ధ ముత్తిత్రముగ జరిగెను. శేకోము, బాపామి, ధియెట్టు, డోయూయి, బీబ్రూజీల మీదను బ్రూజీసు నౌకాశ్రయములమీదను మేము 14 టన్నుల బాంబులను వేసితిమి. శత్రువుల చారులు చాల తీవ్రముగ పనిచేయుచున్నారు. బాంబులవేయు మావిమానములను వారు తరచుగ నెదిరించుచువచ్చిరి. మేమురి శత్రువిమానములను నేల గూర్చితిమి. 6 టిని క్రిందికి తరిమి వైచితిమి. బ్రిటిషు విమానములు 9 కన్పించుచున్నవి. ఇదివరలో మే 7 వ తేదీని కన్పించుచున్నదని తెలుపబడిన మావిమాన మొకటి మరలించినది.

పరాసువారు గ్రీలెస్సీసును పట్టుకొనుట.

లండను, మే 10:—పరాసు ప్రకటనము; బాగుగ ఫిరంగి సన్నాహ మొనరించుకొనిన పిమ్మట నిన్నటి మధ్యాహ్నము మేము గ్రీలెస్సీసు పార్కును పట్టుకొంటిమి. జర్మను లాక్రిమించుకొనిన ప్రదేశములలో నిది చాల ప్రాముఖ్యమైనది. మేము 258 గురు ఖైదీలను బట్టుకొంటిమి. ఆందు 4 రు ఉద్యోగులు గలరు. ఆయుధ సామగ్రిని గూడ విశేషముగ బట్టుకొంటిమి. శత్రువులు విశేషముగ ఫిరంగులను గొల్పుచుండినను, మన నూతన పంక్తుల చేరవలయునని వారెన్ని ప్రయత్నముల జేసినను మేము జయించుకొనిన ప్రదేశమును బాగుగ గాపాడుకొంటిమి. మేము విజయవంతములగు స్థానిక యుద్ధముల నొనరించు కొంటిమి ఎయిలెట్టి తూర్పున నుండు దాడుల తరిమివైచితిమి. ఎయిలీ కనమునందు వారొనరించిన దాడుల తరిమివైచితిమి. రెఫ్రి నెంటు ఫామిగాను నిన్న రాత్రి రిర్మకు తెల్లములను గూర్చిరి. మొదటి రెండింటిని కది నెంట్లలో గూర్చిరి. మరి యొక నిమిషములైన వెతుక మరియొక దాని గూర్చిరి.

భయంకరముగ ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, మే 11:—నేటి సాయంకాలపు పరాసు ప్రకటనము:—గ్రీలెస్సీసు ప్రాంతమునను, జేన్గ్లీ నాయకులను అయిభిక్షుల కొంఠియొకరినను ఫిరంగి యుద్ధము జరిగెను.

తక్కిన నివేదనములు

లండను, మే 9:—బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయము వద్దనున్న రైటరుగారి విలేఖరి నేటిసాయంకాలము తంతి నంపుచు నిట్లు తెలుపు చున్నాడు—మాంటు కెమ్యేలును పట్టుకొనిన సోటనుండియు శత్రువు లేమయు నభివృద్ధిచెందలేదు. మొదటివిజయముల ననునరించుచు యుద్ధమును వెంపొందింప జరుగని తెలంపబడెను. శత్రువుల స్థానిక యుద్ధములు నిన్నటి గనము వాటివలె లాభకరము గాకుండునంత కాలమును పెద్ద ప్రయత్నము ని ల పి వే య బ డు ను. శత్రువుల భయంకర కేంద్రికరణము లట్లునే యున్నను వారి మొదటి ధాటి ఇప్పుడు లేదు. అవస్థుండన తీవ్రత దానంతట నెయింతరించెను. మిత్రులందలివారిమీది కలెను మ రి యొ క యుద్ధ మొనరింపదగు స్థితి నున్నాడు. వారి సంతక ప్రదేశముల చెఱచుటకు మిత్రులందలివారి కింక చాల వ్యవధి కలదు. మార్చి 21-వ తేదీ నాటి వ్యవస్థపటికి వ్యవస్థను శత్రువు లేని రింపవలసి యున్నది.

సెర్పెను బెర్గును గాపాడుట.

లండను, మే 9:—పరాసు ప్రధాన కార్యాలయము వద్దనున్న రైటరుగారి విలేఖరి నిన్నటిదినము తంతింపుచు, అందు ఏప్రిలు 29 వ తేదీని సెర్పెను బెర్గును గాపాడునపుడు పరాసు వైద్యము లొనరించిన వనిని వర్ణించుచు నిట్లువ్రాయుచున్నాడు:—కెమ్యేలును పట్టుకొనిన జర్మను పటాలములే ఎదిరింప బడినవి. ఆ పరాసు పటాల మే ఇంక ను వారి నిరోధించుచు నున్నది. ఒక ఫ్రెంచి కర్నలువద్ద రెండు బ్రిటిషు పదాతి దళములుండెను. మరికొందలు ఫిరంగి వైద్యులును నుండిరి. బ్రిటిషు పదాతి దళము లత్యద్భుతముగ పోరినవి. ఆయుధ కార్యము పొయిలనును వారినందుల కెందేయు మెచ్చుకొనిరి. శత్రువు లతిదారుణముగ ఫిరంగులను గొల్పుచుండ బ్రిటిషువారి రమితదైర్యమున మీదికి బోవుచు నొనరించిన యుద్ధమును ప్రశంసించి వైన వివరించిన కర్నలుగారు బ్రిటిషు మేజరును ఫ్రెంచివారు క్రాసు నొసగెను. ఒక పరాసు ఫిరంగి దళము ఫిరంగులన్నియుగూడ చెడిపోవు వరకును గుండ్లను ప్రయోగించినవి. ఆదళమునకుండు ఉద్యోగులందఱు నైతికులందును నగముకంటె నెక్కువనుండి చనిపోవుటయు, దెబ్బలు తివటయు సందర్భించెను. ఇటీవలయుద్ధమున జర్మనులు తాము పట్టుకొనిన బ్రిటిషు విమానములనో, తమ విమానములను బ్రిటిషు విమానములరంగులను వేసియో యుపయోగించుచున్నారు. పరాసువారి బానియండి తప్పించుకొనుటకు వారిట్టి పన్నాగముల పన్నుచున్నారు. పరాసుపటాలము తా నొందిన విజయమునకు కపారవృత్తమునుభరించెను. కాని స్థానికముకొండల మీద శత్రువులకు రెన్నడవ్వందన మొనరింప లేకుండ మాత్రము వారు చేయుగలిగిరి. ఏప్రిలు 29-వ తేదీనుండియు పరాసువారు కదలికనె తప్ప శత్రువు లేవటను గూడ యుద్ధ మొనరింపలేదు. ఈ యుద్ధమునకు బోయినవారెల్ల, శత్రువిక మీద పెన్నడును సెర్పెనుబెర్గును కరుగ సాహసించ లేకుండ గొట్టించుచుని విశ్వసించు చున్నారు.

పరాసుపంక్తిని ముందుకునడుపుట.

లండను, మే 11:—బ్రిటిషు ప్రకటనము. లోక్రీకీకా వ్యయన పరాసువారు తమ పంక్తిని కొంచెము ముందుకు నడిపిరి. అనేకమంది ఖైదీలను బట్టుకొనిరి. మెక్సికోకి పశ్చిమ తటమున మేము విజయవంతముగ దాడుల నొనరించితిమి. అనేక మందిఖైదీలను ఒక మరఫిరంగిని బట్టుకొనినచ్చితిమి. ఈ ప్రముఖ తూర్పుతటమున శత్రువులొకదాడి నొనరింప బ్రయత్నింపగా మాఫిరంగులు దాని నివారించినవి.

పరాసువారి విజయము.

లండను, మే 11:—పరాసు ప్రకటనము:—రాత్రి గ్రీవెస్సీసు, నొయిలీ, రెయిరి వాలు ప్రాంతములందు ఫిరంగి యుద్ధ ముత్తిత్రముగనండెను. గ్రీవెస్సీసున కుత్తరమంకొక దాడి నొనరించి మేము 15 గురు ఖైదీలను బట్టుకొంటిమి. ఓర్వెల్లేర్సునకు వాయవ్యమున నున్న బాయి నోరీయిమీద మేము చిన్న యుద్ధ మొనరించితిమి చాల ప్రదేశమును, 39 గురు ఖైదీలను అనేకమరఫిరంగులను పట్టుకొనుటలో మాకది యపరిమితసహాయము నొనరించెను. శత్రువు లొక ప్రతియుద్ధము నొనరించి పరిపూర్ణపరాధము నొందిరి. మాంటిడి డయ్యును కాగ్నీయమునను, థియ్యెకోర్లెన కీకావ్యమునను, ఏగ్రియం దునుగల శత్రువండ్లవందల మందియు గూడ నొనరించినవి. కొంతమంది ఖైదీలు గిడిగిడి గొలుపిరి.

అమెరికా

జర్మనుల ఇటీవలి సంధి ప్రయత్నము.

లండను, మే 10:—స్విట్జరులందుండలి “డెయిలీ మెయిలు” పత్రికావిలేఖరి ఇటీవల జర్మనులు స్విట్జరులందుములమున అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు గావించి సంధి ప్రయత్నములను వర్ణించుచున్నాడు. “సంధిబాధ” యను శేరిట నొకపుస్తకమును వ్రాసి వ్రెసిడెంటు విల్సను గారి స్నేహమును గౌరవమును సంపాదించిన జీవితాయుండలి అమెరికనుకు ప్రాధమ్య హిరానుగారి వ్యారాతమకు సంధివరతులను విల్సను గారికి తెలియబరచుటకు జర్మను దొరతనమువారు కొలదివారములక్రిందట ప్రయత్నించినని తెలియవచ్చుచున్నది. కాంటు హెర్బి లింగుగారి స్నేహితుడు మ్యూరిచ్చి ప్రాధమ్య, హెయక్స్ట్రీగారు దెచ్చికొంటివాది బాంగువాను తీకుగారిగో గలసి ప్రాధమ్య హిరానుగారిని సందర్శించి తాను హెర్బి లింగుగారి తరపునను, జర్మను విదేశకార్యాలయము తరపునను కారుణ్య పూరితముగ సంధిని జరిపించు నిమిత్త ముచటి కేతెంచినసంగతిని తెలిపెను. హిరానుగా రందులకు తమనుసమ్యుతిని తెలుపుచు దూషింపగా క్విట్టిగారేమియు మరలించచ్చిరి. చేరనునో బృహ ఇట్టిప్రయత్నమునే జేసి విఫలమైనట్లు గన్పించుచున్నది. ఇట్టి యత్నములు అమెరికానిశ్చయమును మరింతదృఢపరచగలవని హిరాను గారిక విలేఖరితో నమ్మబడితెను.

ఇటలీ

మాంటికార్నో నెదిరించుట.

లండను, మే 12:—ఇటలీ అధికార ప్రకటనము:—దృఢవత్తరముగ బాగుచేసికొనబడిన నెలూన్ననందలి మాంటికార్నోను మే 9 వ తేదీ నాటిరాత్రి ఎదిరించి మేము 100 గురు ఖైదీలను 2 తుపాకులను బట్టుకొంటిమి.

స్పెయిను

మాట్లా, మే 9:—స్పెయిను దేశములో మూడు సంవత్సరములండి వచ్చిన దెచ్చిరిలేఖరి ఇట్లు చెప్పుచున్నాడు. దేశమంతయు ఖారాటములతో నిండియున్నది. ప్రజలకు యుద్ధమును గూర్చి యావంత చింతయు లేకున్నది. ఆధున పక్షము మూడు వంతులలో రెండువంతులైన జర్మనుపక్షపాతులుగ నున్నారు. అయినను వా రేకత్తుయందును శేరరు. సమైక్యట్లు నాయకుల విడచుచు ఆమ్మెస్ట్రీ లిట్లు అంగీకృత మయ్యెనని మాప్రితునుండి తంతివచ్చుచున్నది.

జర్మనీ

కన్యాశ్రా నావికాశ్రయమును కొల్లగొట్టుట.

అవుస్టర్డు, మే 12:—వియన్నానుండి ఇట్లు తంతి పంపబడుచున్నది.—డోబ్రుద్జాయందలి రాష్ట్రీకు ప్రదేశముల నాక్రిమించు కొనుటకు ప్రత్యామ్నాయముగ బల్గేయాదేశము జర్మనీయందలి నైతికపు రాయభారములనిమిత్తము బుణముల విశేషముగ వనూలుచేయుట కంగీకరించెను. సోబ్రాంజి 45-లక్షల మార్కుల బుణము నీయగోరబడుదురు. 4, 4½ వడ్డీల బుణపత్రము లొసంగబడును. జర్మనుబల్లరు కంపెనీ కచ్చన్సి బానాకాశ్రయమునకన్వస్సంజాకెర్నావాడోపంక్తిని కొల్లగొట్టెదదని తెలియుచున్నది.

వ్యూరిచ్చి, మే 13:—వియన్నానుండి ఇట్లు తంతి వచ్చుచున్నది.—జర్మనులు యుక్రేయను నాక్రిమించుకొనుటకు గాను 6 గాక 26 దళములు జర్మనుల ఏర్పాటుల ప్రకారము కాకలసి యుండునని యుక్రేయనందలి జర్మను జనరలు స్థాపును కీపుసాంఘిక ప్రతినిధులు హెచ్చరించుచున్నారు.

కెయిజరుగారి సంతోషము

అవుస్టర్డు, మే 10:—తెల్లి నుండి ఇట్లుతంతివచ్చుచున్నది—రుమేనియాలో సంధి తనకపరిమిత సంతోషమును గలిగించెనని కెయిజరుగారు వాను హిందెంబర్గుగారికి తంతిసంపిరి. తూర్పుప్రమ్యుకు సందర్శించిన టానెంబర్గు యుద్ధసాంక త్సరి కోత్సనమును, జర్మనుకుమారుల ప్రబల దుర్గును మేరీబెర్గు బాపకడినోత్సనమును మహావైభవముతో జరుపవలయునని యతడాజ్ఞాపించుచున్నాడు. ఆదుర్గ సింహద్వారము హిందెంబర్గుగారి పేరుతో దను ఆ యుధ యులతో దను అలంకృతము కావలయును. మరియొక టూర్నెంగుమును గూడదాడును నేకేషన్ గురి వినిపించిరి. నేటికంటె నూతనముగా బాగుబాగుగాగిరి దిక్కిలించుచున్నది.

రాష్ట్ర నాక్రమించుట

లండను, మే 12:—దాదానదిముఖమున చేరితాము రాష్ట్ర నాక్రమించితిమని జర్మనీవారి వాయువార్త తెలియజేయుచున్నది.

సాంఘిక వాదుల కఠినశిక్ష.

అమస్టర్డుము, మే 12:—జర్మను సాంఘికత్య సాంఘిక వాదులు లీపుజిగ్గులో 18 మాసములు మొదలు 12 ఏండ్ల వరకును వివిధరీతుల కఠినశిక్ష విధింపబడిరి. 1917 వ సంవత్సరపు ఫిబ్రవరి నెలనుంచు ముసములగు సంధి చేసికొనుట కొక సమ్మెకట్టు చేర్చుకొనఁబడినందులకు వారి కీశిక్ష విధింపబడినది.

ఆస్ట్రియా

ఆస్ట్రియా హంగరీలకు లాభము

లండను, మే 9:—తెన్నవిట్లు దక్షిణభాగముననుండు 600 చదురపు కిలామీటర్లు ప్రదేశము ఆస్ట్రియా వారికిన్ని రివేల కిలామీటర్లు పర్వత ప్రదేశము హంగరీ వారికిన్ని లభ్యమగునని వియన్నానుండి తెలివార్త వచ్చినది.

హంగరీ మంత్రివర్గము

లండను, మే 11:—వెక్స్ట్రప్రభువు నూతన మంత్రివర్గము చేర్చుకొన్నాడు.

ఆస్ట్రియా యందలి వివాదములు.

అమస్టర్డుము, మే 9:—తెన్న నుండి యిట్లు తెలియ వార్తవచ్చెను. బోస్నియా, హెర్జోవిజ, దాల్మేటియాలు హంగరీ యందు చేర్చబడును. ఆస్ట్రియా వారి పోలెండు రాజ్యాంగ విధానమును హంగరీ సమర్థించుటకు పన్నాగ మొనర్చబడినది.

రష్యా

సాంఫూయి, మే 12:—కొసకుల నాయకుడు సెమి నాపుగారు బ్రాన్సు నైబేయను పంక్తి ననుసరించి 280 వెళ్లుటలు ముందున కరిగి 7 రెయిల్వేస్టేషనులను బట్టుకొనిరి. తన యాజమాన్యమున బ్రాన్సులైకలు ప్రభుత్వమును తాను నెలకొల్పుచున్నాడని అతడు ప్రకటించెను. రెడ్డుగార్డు లెన్నిదళముల గూడజేసెదరో తెలియువరకు నీ యుద్ధము విజయమున నిశ్చయించుట కష్టము.

ఫిన్లాండు పరిపాలకుడు.

లండను, మే 8:—మెక్లిను బర్గు డ్యూకు ఫిన్లాండు రాష్ట్రపు రాజుగ ప్రకటించ బడుననుట సత్యమని ప్రాకోము విశేషముల ద్వేష్యులప్రకటన వ్రాయుచున్నాడు.

మాస్కో రాజద్రోహులు.

జ్యూరిచ్చి, మే 11:—కీపువార్తాప్రకటన ఇట్లువ్రాయుచున్నది: మాస్కోయందలి అరాజకులు మరఫిరుగులు పర్వత ఫిరంగులు మొదలగు మందు సామగ్రిని విశేషముగ దాచియున్నారు. బోల్షెవిక్కులు వారి నావస్తువుల నిచ్చివేయ నాజ్ఞాపించుటకున నేమియు లాభము లేకపోయెను. దినమంతయు యుద్ధమొనరించిన పిమ్మట వారు మందు కొట్టుల ముట్టడించి నాలుగువందలమంది అరాజకుల బట్టుకొని క్రెమ్లిను కారాగారములో పడవైచిరి. మాస్కోలో నుమారు 80 వేలమంది రాజకీయద్రోహులున్నారని ఆ వార్తాప్రకటన మదింపు చేయుచున్నది. అరాజకుల కదియె ప్రధాన నగరముగ నున్నది.

కోసకులొకను మీదికిబోవుట.

సాంగాయి, మే 10:—జనరలు సెమినాపుగారు మ్నానునదిని చేరిరి. రెడ్డుగార్డులు కారింస్కాయాకు బోవుచున్నారు. అచటికి క్రొత్తదళములు వచ్చునని వారు తెలందుచున్నారు. లోయగు అమరింతలోనే నావికా ప్రయాణముల కనుగుణ్యము కాగలదు. ఆమరు నదీతీరముల కాపాడుటకు చిన్న నావికానైవేదము నికోపేయివిటన కంపబడును. తూర్పు ప్రెవేరియాతో యేరల వర్తకము కొనసాగును.

కాశీకిష్టాదు వర్తకము బోల్షెవిక్కుల విశేషముగ రాజధానియైన రెడ్డుగార్డులను నిగ్రహింప నుచున్నాడు. కొంతమంది ముఖ్యులు ముఖ్యులు యాజమాన్యమును స్వీకరించుటకు సిద్ధులై యున్నారు.

జనరలు సోరోపాదిస్కీ ప్రకటనము

మాస్కో, మే 10:—బోల్షె విక్టోలకు గర్భశత్రువుడుగ నుండిన సోరోపాదిస్కీగారు ఉద్యోగమునకు వచ్చిన వెంటనే యువిన ప్రకటనమున నిట్లు తెలియబరచిరి. యుక్త నియమల మోక్షమున కంతటికిని జర్మనుమిత్రులేకావలసినవారితామెంలేయు కృతజ్ఞులుగ నుండవలయును. అప్రకటనము రుష్యా సంధిని గూర్చి యేమియు నుచావారింపలేదు. ఆంధుచే యుక్తయి నింకను రుష్యాకు కృతి లేకముగ యుద్ధ మొనరించుచుండునని తెలపబడుచున్నది.

రుష్యా ధ యము.

మాస్కో, మే 10:—యుక్తయిను నందలి బలవంతపు యుద్ధము ఇప్పుట చాల ఆర్థాటమున గలిగించినది. రాదాలో ప్రతేకించిన ప్రవృత్తు ఉద్యోగములు ఇంతకంటె నెక్కుడు బాధలను గలిగించెదరని వారు వెగగండుచున్నారు. రాదా సభలోనికి జర్మనులు క్రూరముగ జొచ్చుకొని పోవుట వింతలతో వార్తాప్రకటనలన్నియు నిండిపోయినవి. సభ్యులను జనులను లేచి నిలచుండిరి. అధ్యక్షుడు గ్రామేలిస్కీగారు మాత్ర మీవా రుణమునకు ధైర్యముతో తమ యసమృత్తిని చెలిపిరి. జర్మనులతో నెదియోరితిని రాజీనామా పడు నిమిత్తము యుక్తయి యను మంత్రులును, రాదాసభ్యులును చేసిన ప్రయత్నములన్నియు నిష్ఫలములయ్యెను. కీపురద్దను జర్మను రాయబారి “ఇప్పుడేమి చేయుటకును కార్యము మించె”నని బదులు పలికెను.

యుక్తయి ను స్థితి.

మాస్కో, మే 10:—యుక్తయిను నందలి జర్మను పాలకవర్గము మాడుచున్నది గావున యుక్తయిను నుండి వచ్చు సంధిప్రాతినిధ్యమును విశేషముగ మారవలయుననియు సంది రాయబారములు కర్కుసద్దను గాక కీపురద్దనే జరుగవలయుననియు జర్మనులు విశేషపు కమిషనరీకి తెలియబరచిరి.

అల్లరి మాకలు; దాడి వెడల నెంచుట:—మడితూరు కూలేమాకలు హస్తాంగు ప్రేషనుమీదికి దాడివెడల నెంచి రనుచు అస్సాసునందలి హస్తాంగు నగరమునుండి “ఇంగ్లీషు మాను”పలికకు వెదయు తరమును వ్రాయుచున్నాడు. ఉత్తరమునందలి కచారు కొండలమీద నివసించు ప్రజ లేమియు నల్లుచేయలేదు. అంతభాధయు మడితూరు కూసీలవలననే కలుగుచున్నది. నుమారు 80 గురు కూసీలు 50 తుపాకులను పట్టుకొని హస్తాంగును దోచివైచెదమని చెప్పకొనుచు అనగరమునకు 10, 12 మైళ్లదూరమువరకును బోయిరి. హస్తాంగు నకు 12 మైళ్ల దూరమునందుండి డెయో రాజాప్రేషను మాస్కోగారు ఏప్రిలు 17వ తేది మధ్యాహ్నము, 300 మంది కూసీలు సాయంధులై హస్తాంగును దోచుకొన వలయునను నుద్దేశముతో బయలుదేరు చున్నారు. ఇవటికి నాలుగుమైళ్ల దూరము న నున్నారని తెలిసినవెను. హస్తాంగునంద ఇద్దలు యూరోపియను ఉద్యోగులు మాత్రమేయుండిరి. తంతివచ్చు నప్పటికివారిలో సెక్కుడును అచట లేకుండెను. ఆరాత్రి యేవొంగలును రాతెను. మరునా డాయరువురు యూరోపియను యుద్యోగులను తంతుల మూలమున రిప్పింపబడిరి. ఆంత వెంటనే యచటనుండు పిల్లలను బాలరను గాపాడుటకు ప్రయత్నములు చేయబడెను. ఈలోన నిల్చురునుండి నైల్సుగారి యాజమాన్యమున సాయంధ రక్షక భటులు కొందరా తావున కేలేంచిరి. వారిలో కొందరు వెంటనే హస్తాంగున కంపబడిరి. మరికొంద అంకను మీదికి మోహదన కంపబడిరి. ఒకటి రెండురోజులు పోయిన పిమ్మట చిటగాంగు రెయిల్వేస్టేషిక్కు సిబ్బంది హస్తాంగున కంపబడి యచటి పోలీసువారు విడుదల చేయబడిరి. వారిక మరఫిరంగినిగూడ తీసికొని పోయిరి. రాత్రులందు నక్కలమితముగ వచ్చుట తప్ప మరియెవరి బాధయు వారికి కనిపించలేదు. వారచట వారము రోజులుండిరి. పిమ్మట సాదియానుండి కొంతమంది నైనికపురక్షక భటులంపబడిన పిమ్మట వారచటినుండి విడుదల చేయబడిరి.

గుంటూరుజిల్లా చీరాలయందలి యూనియనుకు రావుల నుబ్బారావుపంతులుగారిని తిరిగి నైర్దుముగ నెన్నుకొనిరి.

గెలలోయిట్లు ప్రకటనలు మధ్యభాగే నిశ్చయింపబడినవి. గెలలోయిట్లు ప్రకటనలు మధ్యభాగే నిశ్చయింపబడినవి. గెలలోయిట్లు ప్రకటనలు మధ్యభాగే నిశ్చయింపబడినవి.

[3-వ పేజీ తరువాయి]

నిఘంటువులలో వ్రాయబడినవి. వానిని సవరింపవలెను. ఆంధ్రము సంస్కృతముయను కావున నాంధ్ర నిఘంటువులో సంస్కృతశబ్దము లన్నియును వాని భిన్నార్థములు ప్రయోగ సహితములుగను, వ్రాయవలెను. సంస్కృతనిఘంటువు లగు నచురకాశాయలు బహు స్వల్పపద జాలములుగలవి; కావున, నవి చాలవు. ఋగ్వేదకాలము నుండియు వచ్చిన పదము లన్నియు నుండవలెను. కాత్తుగారి వేదనిఘంటువును బట్టి పదములు మూత్ర మెత్తి, యా పదము లేకుండున నెటులమాటి యిపుడేస్థితిలో నిలిచినదియు వ్రాసినం జాలును. విశాఖపట్టణములో మహావచోపాధ్యాయులు గారి యింట సెక గొప్ప సంస్కృత నిఘంటువు వ్రాతప్రతి యున్నది. అకారాకారముల పట్టిక యిదివఱకే ముద్రితమయినది. ఒక గొప్ప వెల్లె నిండినదని వారి వంశజులు వాడు చెలిపియుండిరి. ఆ పుస్తకము సాహిత్య మపేక్షితము. ఇంతియచాలదు. కాస్త్రుముల్లెలు శోధించి కాస్త్రపరిభాషలోని ముఖ్యపదములను గ్రహించి దృష్టాంత సహితముగ నర్థము వ్రాయవలెను. కాస్త్రపరిభాషయను కీర్తిక క్రిందఁ గొన్ని శబ్దము లాంగ్లేయాధ్యముతో వ్రాసి పరిమత్పత్రికలో సెకతూరి ప్రకటించబడి యుండెను. అపదములు కేవల తార్కిక పరిభాషాపదములుగ నున్నవి. ప్రయోగము లేక యర్థమగునవి కావు. వానిని నిఘంటువులలోఁ జేర్చుచుఁ బ్రయోగ వైలక్షణ్యములు వ్రాయవలెను. అట్లే వేదాంతాది సిద్ధాంతసాంబంధిక పరిభాషా పదములును తార్కిక సాహిత్య విద్యులలో వచ్చు పారిభాషిక పదములును జేరవలెను. సాధ్యమయినంతవఱకు నాయా పదములకుఁ జేరిన సామెలు వ్రాయవలెను. ఒక పదమునకుఁ గల పర్యాయపదము లన్నియును వ్రాసి యర్థమందు భేదమేయిన నుండిన వ్రాయుచుండవలెను. వ్యాయ మా లా శ త క ము లో యా ధి గ నుండు ఘ ణా త ర, కా క తా లీ యా ది వ్యా యములఁజేర్చి ప్రయోగవిధులు వ్రాయవలెను. ఇవివఱకే యుక్త, రసాయన, జీవ, వృక్ష, కర్మసాయ, భౌతిక, వైద్యకాస్త్రములు కొంతవఱకు బ్రకటించబడినవి. ఆ కాస్త్ర పరిభాషా పదముల నెల్ల నటులనే కాని మార్పులతోఁ గాని నిఘంటువులలోఁ జేర్చవలెను. ఆంగ్లేయభాషాపదములలోఁ గొన్నిటికి సమానార్థ మిచ్చు పదములు మనలో లేవు. అట్టి వానిని నూతనముగ నయిన వ్యవస్థితినిబట్టి సమానార్థము నిచ్చు నొక నూతన శబ్దముం జేర్చి దానికి నాంగ్లేయాధ్యము వ్రాయవలెను. మిగత వివరము లిప్పుడుండు నిఘంటువులలోనియే చాలును. పురాణకథలు వ్రాసి గ్రంథము పెంచుట యనావశ్యకము. ముఖ్యముగ నీ నూతన నిఘంటువు సంపూర్ణశబ్ద చరిత్రగ నుండవలెను. ఇక్కార్థము కష్టతమంబునకు సందియు లేదు. ఒక పండితునితో నగు పనికాదు. పదుగురు పండితులయిన ఉండవలెను. పని విభజింపవలెను. పరిష్కాధికారి యొకఁ డుండవలెను. ఇది ద్రవ్యసాధ్యమైన పని. శాస్త్రోత్తముగ నాంధ్రప్రపంచములో నిలుచుపని. తత్కర్తకు నాచంద్రార్కముగ యశస్సును దెచ్చునని భాగ్యంతులు ప్రోత్సహము చేయవలసినది. ఇప్పటికే మీరు వినుకుఁ జెందియుండురు. ఈ నైని జేర్చినవఱకుని నియమములతో నిఘంటువు తయారగునేని, మిక్కిలి యుపయోగకరముగనుండును. అయినను తన్నీర్వహణ కష్టములను నేనూహింపజాలను. ఈ నైనికాకార్యము చన్న నగరమున జరగుట దుష్టరమని నిశ్చయించి, పీఠికాపురమునుండి ఈకార్యముం బూర్తిచేయింప, సభావారు తీర్మానించినట్లు వింటిని. శ్రీపీఠికాపురాధీశ్వరుల సమక్షమున నిక్కార్థము, విజయప్రదముగఁ బరిసమాప్తిబొందుగాక యని యాశ్చర్యం వ్రాసెను, నా కీయగ్రాసవాధిపత్య గౌరవ మనుగ్రహించిన సభవారికి, మన కన్ని సమపాఠము లొసంగి యాదరించిన సమ్యవసంఘమువారికి, తత్సంఘాధ్యక్షులగు దివాన్ బహదర్ శ్రీరామభద్ర నాయుడుగారికి, నా న్నాదయపూర్వకాభివందనము లొనర్చుచు, సభవా రిక కార్యములం బ్రారంభింపఁ గోరుచున్నాడను.

ఆంధ్రోద్యమము.
మొదటి యె దాంధ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన గుంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యుపసాధ్యక్షులు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు.
తెల ద్దూ 1-8-0. పోస్టల్ టెలు
జులపల్లి శ్రీ శా శాస్త్రియ్యులు, 1, బెంజులపల్లి, విజయవాడ.
గెలలోయిట్లు ప్రకటనలు మధ్యభాగే నిశ్చయింపబడినవి.

The Great War.

(o)

(Reuter's Agency)

Great Britain

The Maurice Letter. Excitement in the Commons. The Premier's Spirited Defence.

LONDON, May 13.

The following is the continuation of Mr. Lloyd George's speech.

During the times he held office, General Maurice had never challenged those statements (cheers), although he had access to official information and the Ministers themselves. General Maurice was in office for weeks after Mr. Lloyd George's speech in the House and attended the meeting of the Cabinet, in the absence of the Chief of the Staff, the day after the speech. General Maurice never called attention to the speech and never asked Mr. Lloyd George to correct it. General Maurice also attended the Cabinet on the following day, but did not call attention to the fact that the statements were inaccurate. Mr. Lloyd George was in daily contact with General Maurice on business of the war and they were constantly discussing these questions of figures, because General Maurice was an authority as Director of Military operations (cheers).

General Maurice's Omission.

Mr. Lloyd George asked whether it was not General Maurice's business to come to him specially if he thought it was so important that he must break the King's Regulations and set an example of indiscipline to the whole army (cheers). It was General Maurice's duty to go first of all to the Cabinet, or to the Minister impugned and point out the mistake and ask him to correct it. But never a syllable was said until the Premier saw the letter in the papers, "I have been treated unfairly" declared Mr. Lloyd George and loud cheers. General Maurice never made any representations to the Chief of the Staff although the question was so important that it was now proposed that a Select Committee must be established, in order to enquire into it and it was so important as to justify General Maurice trampling on the King's Regulations and set an example of indiscipline to the whole army.

Impartial Tribunal Desirable.

Mr. Lloyd George proposed to give the whole of the sources of information on which he and Mr. Bonar Law made their statements and invite the House to judge to-day (cheers). He and Mr. Bonar Law were both anxious to give an opportunity for examination of these statements by a perfectly impartial Tribunal. Because there was a mass of very confidential information which any Committee would be entitled to demand. They were anxious to place these documents at the disposal of an impartial Committee, because they knew that when that was done, there would be absolutely no doubt in the minds of the Tribunal regarding the veracity of the statements made.

Mr. Lloyd George proceeded to say: As regards the extension of the front, the Allies were involved, and it was very difficult to discuss it without risk of offending their susceptibilities. That was one reason why he was exceedingly sorry that the controversy had arisen. A Select Committee was not the best Tribunal for investigation of facts, when passions were aroused. The House of Commons came to a similar decision long ago, as regards election petitions and Mr. Asquith had come to that conclusion as regards Mesopotamia. A Select Committee was then suggested, which Mr. Asquith deprecated for reasons which Mr. Lloyd George considered right. Judge's were accustomed to examine facts and could give a short and a sharp decision. Since Tuesday it had become clear from the pro-Asquith press that no statement and no decision of any secret tribunal would be accepted. The Government had therefore decided to give the facts to the public and let the public judge.

General Maurice's Contentions Answered.

Proceeding to examine General Maurice's statement, the Premier said: Two challenges had been made regarding the figures. Firstly regarding the comparison the Premier made of the British forces in France on Jan. 1st this year and Jan. 1st last year. Secondly regarding the Premier's comparison between the enemy and the Allied forces on the West front. I said the fighting strength of the army had increased. General Maurice says it had diminished. The figures I gave were taken from the official records of the War Office and if they are incorrect General Maurice is as much responsible as anyone else. But they are not inaccurate. I have made enquiry since. I am not sure what General Maurice exactly means. There is absolutely no doubt that there was a very considerable addition to the man-power of the army in France at the beginning of 1918 compared with the beginning of 1917. There was a great increase of man-power of our army throughout the world in 1918 compared with 1917 but the increase of our man-power in France was greater than the average throughout the whole area. I do not know what General Maurice has in mind when he talks of the fighting strength.

Basis of Premier's Statements.

Mr. Lloyd George said:—General Maurice must have drawn a distinction between the combatant and the non-combatant strength. I do not accept that distinction. (Cries of "Oh!") The Premier continuing said, are those men who stopped the advance at Amiens the other day combatants? Are the men under fire daily making and repairing roads, tramways, and railways, who suffer severe casualties, combatants or non-combatants? Does anyone say they are not part of the fighting strength of the army? Mr. Lloyd George read an extract from a document from General Maurice's department initialed by General Maurice's deputy. It said "From the statements included, it will be seen that the combatant strength of the British Army was greater on January 1st 1918, than on January 1st 1917. That came from General Maurice's department nine days after my speech. (Loud Cheers.) As regards General Maurice's

second statement dealing with the comparison between the Allied and the enemy forces, I have been charged with misleading the public by leading the public to believe, that at the time the attack occurred, the Allies' position on the Western front was that we had a slight superiority in infantry, considerable superiority in cavalry, and superiority in artillery. The whole of these figures were based on statements made by General Maurice. The statement regarding the divisions in Mesopotamia and Egypt was made to the War Cabinet, in the presence of General Maurice, who made no correction.

Extension of British Front.

Regarding the extension of the front, General Maurice stated that he was at Versailles. That was true but the implication was that he was at that meeting. He was not there. He was in the building outside with several others, who were present to assist the various Generals but he was not in the Council Chamber when the question was discussed. The extension of the front of General Gough's army was never discussed by the Versailles Council at all. A demand was made for a further extension, but the extension in question occurred before the Council met. It had been agreed upon by F. M. Sir Douglas Haig and General Petain and was reported by General Haig to the Council as "a fait accompli." Not a single yard of front was taken over as the result of the Versailles Council although General Maurice did not say so. The real point was this namely whether this portion of the line was not taken over by order of the War Cabinet in spite of the objections of General Haig and General Robertson. There was not a word of truth in that suggestion. Of course General Haig was not anxious to extend his line nor was the War Cabinet, but the pressure from the French Government and the French army was enormous.

Cause of Extending Front.

This pressure could not be resisted. Mr. Lloyd George did not suggest for a moment that the French acted unfairly. There was considerable ferment in France last year regarding the length of line held by the French army, compared with ours. The French losses had been enormous and they had sustained the great strain of fighting for three years. The French had a greater proportion of their manhood in the line than any other contingent. The French then held a front of 326 miles, and we held a front of 120, but the Germans were massed much denser against our line which moreover, was more vulnerable than the French. Besides the line mentioned, the French army then held a two division front on our left in order to enable us to accumulate the necessary reserves with a view to the attack in Flanders. The French were pressing us to extend our line in order that they might withdraw men from the army for purposes of agriculture. Their agricultural output had fallen enormously and they were compelled to withdraw part of their army for cultivation of the soil. Therefore owing to French pressure, General Robertson and the Cabinet felt it was inevitable during the winter that there should be some extension.

Responsibility for Extending Front.

What further extension should be made was in doubt. Mr. Lloyd George outlined the principles laid down by General Robertson which the Cabinet accepted, namely, firstly they accepted in principle that there must be an extension of the British line, secondly, that the time and extent must be left to the two Commanders-in-Chief, thirdly that no extension was possible until the offensive was over, and fourthly the line to be taken over must depend upon the military policy for 1918 and upon the role assigned to these armies.

Everyone will admit that these were sound principles (Cheers) and the Cabinet accepted them without censure and they never departed from them during the whole negotiations. There was a meeting last year at Boulogne between Mr. Lloyd George, M. Painleve, General Robertson and General Foch, which was summoned to discuss a question affecting the Foreign Office, at which M. Painleve raised the question of the extension of our front. Mr. Lloyd George was not prepared for that and told General Robertson it was a matter with which he must deal and the whole matter was handled by General Robertson and he laid down those principles which were heartily approved by the Cabinet. In consequence of the matter discussed at this Conference, General Haig got the impression that some decision had been reached without his consent. Consequently General Robertson drew up the following memorandum.

F. M. Sir Douglas Haig Consulted.

"At the recent Boulogne Conference between the Prime Minister, M. Painleve, General Foch and myself, the question of the extension of our front was raised by the French representative." The Premier then drew attention to the following words in the memorandum, in view of the statement that the Government overruled General Haig and General Robertson. The reply given was that, while in principle we were of course ready to do whatever could be done, the matter could not be discussed in the absence of General Haig, or during the present operations and due regard must also be had to the plan of operation for the next year. It was suggested that it would be best for General Haig to come to an arrangement with General Petain when this could be done. As far as I (Robertson) am aware, no further discussion occurred and the matter therefore cannot be regarded as decided. Further I am sure the War Cabinet would not think of deciding such an important question without obtaining General Haig's views and I am replying him in the above sense."

The Premier continued that was on October 18th and the War Cabinet fully approved the communication. General Haig immediately replied saying that it threw a new light on the Boulogne decision. This question was first formally discussed with the War Cabinet on October 24th.

There was further pressure from the French Government and General Robertson gave his views regarding the line which the British ought to take.

This conclusion was recorded in the Minutes of the War Cabinet as follows:—After hearing the Chief of the Imperial General Staff, the following conclusions were recorded:—The War Cabinet approved the suggestion of the Chief of the Imperial Staff that he should reply to General Haig's in the following sense:

The Premier here interjected "We are supposed to have overruled the Chief of the Staff."

Versailles War Cabinet's Decision.

The Premier then resumed reading the War Cabinet's minutes. "The War Cabinet are of opinion that in deciding the extent to which the British troops can take over the line from the French, regard must be had to the necessity of giving them reasonable opportunity for leave, rest and training during the winter months and for the peace of operations for 1918 and further that, while the present offensive continues, it will be impossible to commence taking over more front. The general military policy for next year is now being considered, and will consequently form the subject of conferences with the Allied governments. In these circumstances the War Cabinet fear, that until this policy is settled it will be premature to decide finally whether the British front can be extended by four divisions or to greater or less extent than this." The Premier added that that was communicated to General Haig and was never departed from. Thereafter came the Cambrai incident, and Italian disaster necessitating us to send troops from France and making it difficult for General Haig to carry out the promise given to General Petain for a certain extension, which was not so large as the one which subsequently occurred.

British Cabinet's Interference.

Then M. Clemenceau came into office and insisted that the British army should take over the line. We maintained that it was matter to be discussed by the Commanders-in-Chief and ultimately M. Clemenceau suggested that the matter should be examined by the military representatives at Versailles, and that the Versailles Council should decide it a difference of opinion arose. The military representatives at Versailles examined the question, and the Cabinet communicated with General Robertson and General Haig urging the importance of making the strongest British case for presentation at Versailles. That was the only interference so far as the British Cabinet was concerned. The military representatives at Versailles suggested a compromise between the British and French views coupling them with a recommendation as regards the step which ought to be taken by the French to assist if the British were attacked and "vice versa". This recommendation was to be discussed at Versailles on 1st March but before then General Haig and General Petain met and came to an agreement as regards the extension to Bapaume and General Haig reported to Versailles that no further extension of line had occurred. That is the whole story. General Haig in taking over an extension of line had the full approval of the British Cabinet. Having regard to pressure from Government and the French military authorities General Haig had no option but to make an extension and he was in our judgment absolutely right in the course he took. Naturally he would have preferred not to have done it. But the Government fully approved his action.

Unfounded Charges Against Government.

The result of this action had been the pernicious rumour full of mischief and harm to the British army, that we, in spite of the remonstrances of Generals Haig and Robertson, forced them to take a risk which they ought never to have taken. Did anyone, the Premier asked, imagine that General Haig would have accepted a responsibility of this kind for a moment? The Premier proceeded to say that he was not sorry to have an opportunity of disposing once and for all these rumours which were circulated by persons for their own purposes, but the real lesson of this discussion about extension of the line was the importance of the unity of command. The discussion would never have arisen but for lack of unity of command. The Premier was glad that at length we had one united army and a commander responsible for the whole and every part. He added that it was not so much a question of length of line as a question of reserves massed behind.

Irish Nationalists Attitude.

LONDON, May 12.

(7-15 A.M.)—The Lobby was quieter yesterday and a sense of the crisis had diminished, in view of a general expectation that the Government was secure of probably a three figures majority to-day. The Irish Nationalists decided last night not to participate in the debate. It is now stated that Mr. Asquith is not making a bid for office. But it is assumed that he calculates that a debate will further weaken the Government.

Press Comments.

LONDON, May 13.

(4-5 P.M.)—The papers continue to comment somewhat bitterly on the situation but none can suggest an alternative ministry. The only proposal in this direction to-day is a letter from Mr. West Ridgeway that the speaker should be a new Premier. Ministerial organs hope that, if Mr. Lloyd George's answer as they expect, is complete and crushing, then an end will be put once for all to the campaign of intrigue and rancorous attack.

The "Manchester Guardian" in a leader says, General Maurice's letter goes to the heart of the responsibility for the early British reverse in the present offensive. The charges cannot be met with mere disciplinary measures against General Maurice.

The "Westminster Gazette" scouts the idea that the present Government cannot be replaced and says that Mr. Asquith has again and again refrained from dealing the Government a serious, if not a fatal blow, out of consideration for the Government's burdens and undesirability of a change if it could be avoided. But there comes a point when it is plainly contrary to the interest of the country, that it should be supposed here or abroad that we do not possess the elements of a strong alternative Government. The "Westminster" declares that the Government has lost confidence.

General Townshend.

No Ground for Repatriation.

LONDON, May 13.

In the House of Commons Mr. Macpherson stated, that he understood that General Townshend was still interned near Constantinople. The exchange of war prisoners with Turkey was based solely on the ground of health and as no reports have been received that General Townshend's health was bad, there appeared to be no ground on which representations to the Turkish Government could be based.

Germany's Latest Peace Offensive.

Offers to United States.

American Professor's Reply.

LONDON, May 13.

The "Daily Mail" correspondent in Switzerland describes the newest German peace offensive directed against the United States through Switzerland. It appears that three weeks ago the German Government tried to get its offer sent to President Wilson through Professor Heron, an American living in Geneva, whose book, "The Menace of Peace" gained him President Wilson's friendship and esteem. The Munich professor, Herr Quidda, a friend of Count Berthling's, visited Professor Heron accompanied by a Dutch pacifist, Jang Van Deek, and demanded that he had come on behalf of Count Berthling and the German Foreign Office, to prepare the way for a merciful peace. He assured Professor Heron that the Reichstag peace party was about to obtain permission to Germany and wished Professor Heron to prepare President Wilson to profit by the auspicious moment. Herr Quidda declared that Germany was ready to pay to grant Alsace-Lorraine autonomy, provided that Alsace-Lorraine was not mentioned at the Peace Conference; secondly, that if the Brest-Litovsk Treaty were not raised Germany might make certain concessions; thirdly, there should be no economic war after the war; fourthly, German colonies must be restored. Quidda explained that the present offensive on the western front was the final effort to achieve peace.

Professor Heron indignantly asked how Quidda could request him to lay such a request of calm and deceit before the American people. It would simply strengthen the determination of the Americans to continue fighting till German Militarism was extinguished. Quidda left weeping. Professor Heron next week was besieged by Count Baron von, also a friend of Herr Quidda, and a certain Count or high social standing. They used the same tactics, but Professor Heron's door shut them out. Quidda and his others have now returned to Germany, with the exception of Baron von who is in hospital in Bern suffering from stomachic poisoning. Professor Heron discussed the matter with the correspondent and said that he believed that there were now convinced for the first time that the United States intended to fight till her righteous objects were achieved.

King Reviews U. S. Troops.

Scenes of Enthusiasm in London.

LONDON, May 12.

The march through London today of a regiment of the United States troops to Buckingham Palace, where they were reviewed by the King, was the occasion of scenes of enthusiasm, unrecorded since August. For miles along the route of the march the streets were thronged with people cheering and waving flags, while Whitehall, from the Abbey to Trafalgar Square, was packed densely. Londoners unanimously acclaimed the splendid appearance of these representatives of America's new army, and especially admired what Londoners have come to know as the "Overland" look and bearing which the Americans showed. The peculiar significance of the event is that the regiment is one of the new army, officers and men having been trained since last autumn. Each soldier carried in the pocket of his tunic the message of welcome from the King, in which His Majesty said:—"I wish I could shake hands with each one of you and bid you God-speed on your mission."

The King warmly complimented the officer commanding on the general bearing of the troops. He was pleased to see so fine a sample of the forces which America was sending to the aid of the Allies.

Rumania

"A Scheme of Spoilation".

LONDON, May 13.

The newspapers refer to the Rumanian peace treaty as justifying the worst that has been said about what Germany will do if she has power. It is pointed out that a formidable Rumanian army was led to lay down its arms by fair promises, only to find every promise a concealed scheme of spoliation with wholesale loss of territory and great oil assets. The Rumanian indemnity must be counted in millions of rling.

The "Manchester Guardian" characterises the treaty as being as harsh as could be devised.

Russia

General Skoropadsky's Manifesto.

LONDON, May 13.

MOSCOW.—General Skoropadsky, who is an inveterate enemy of the Bolsheviks, in a manifesto issued on resuming office, told the Ukrainians that they owed their salvation to the Central Powers who were invincible. The manifesto does not mention the peace with Russia. Therefore it is assumed that Ukraine will continue operations against Russia.

Russian Fears.

MOSCOW.—The "Comp-detat" in Ukraine, has created a great impression here and fears are entertained that the incident of Prussian officers entering the Rada, may soon find an analogy on a bigger scale. Newspapers are full of descriptions of the intrusion of German soldiers into the Rada with members and the public standing at the point of the pistol with arms above their heads. The only exception was President Gruchevsky, who protested against the invasion. The efforts of Ukrainian ministers and the Rada to secure a compromise with the Germans were unwilling, the German Ambassador at Kiev replying "It is too late."

Cossacks Still Advancing.

LONDON, May 12.

SHANGHAI.—General Semanoff has reached the river Mnou. The Red Guards are retreating to Kerimkaaya where reinforcements are expected. The Lower Amur will soon be navigable enabling a naval force to be despatched to Niochidark to protect the Amur river ports and permit the resumption of trade with Eastern Siberia. The Bolsheviks at Vladivostok are attempting to enforce a crushing income-tax and some persons are actually liquidating businesses.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS)

(BY WIRE.)

Calcutta

Tea Garden Coolies Begin Looting.

CALCUTTA, May 13.

Several cases of hat looting, mostly by tea garden coolies, are reported from north Lakhimpur in Assam. It is reported that no less than a dozen hats were looted in Dibrugarh district and Marwari shopkeepers assaulted. Detachment of military police had been sent to the disturbed areas to restore peace.

A Duffa-Raid Settlers Taken Away.

CALCUTTA, May 13.

Report of a Duffa raid reached Tezpur in Assam from the village of Gohpur. It is said that a party of hill Duffas raided that village and forcibly took away some sixty-nine Duffa settlers in British territory and assaulted several villagers. Captain Naviel, political officer, with military police proceeded to the place of disturbance.

Tea Estate Manager Attacked by Coolies.

CALCUTTA, May 13.

A Tezpur (Assam) correspondent reports that on the 8th instant the manager of Shamuguri garden was assaulted severely by coolies. It appeared that while the garden manager was making weekly payments the coolies created a row demanding more money. The Manager stopped payment and ordered the coolies to clear out and himself went to his quarters. Shortly after the coolies attacked the office and not finding the Manager there proceeded to his quarters. Several sirdars interfered and they were brutally assaulted. The coolies then forcibly broke open the door of the Manager's quarters and assaulted the Manager. Police enquiry is going on. No arrest has been made.

To avoid the crushing and trampling down of coolie and deck passengers requiring steamer tickets for Calcutta Madras, etc., the B. I. S. N. Company have instituted with success a new queue and coupon system for the ticket enclosure at Rangoon.

Bombay

A Bill to Amend Bombay Municipal Act. Text Published.

BOMBAY, May 13.

The "Bombay Government Gazette" contains the text of the bill to amend the Bombay Municipal Act, 1888, shortly to be introduced into the Bombay Legislative Council. The Bill embodies a series of modifications of the Bombay Municipal Act, need for which had been felt in the course of the municipal administration. The proposals had been considered by the Municipal Committee and recommended by the Corporation. Among others the Bill contains provision for taxing of rickshaws or motor bicycles with side cars attached at Rs. 12. In the schedule to the Municipal Act dealing with inflammable articles for the purpose of licensing are proposed to be included Bidi leaves, celluloid, celluloid goods, cinematograph films and waste paper kept in any considerable quantity, cotton refuse and waste ghee kept for sale, paper stored for sale, bamboos kept for sale, blasting powder and dynamite (for purpose of manufacture), fireworks machines for lighting and vegetable oil.

Punjab

Offers of Help to Fight the Enemy.

LAHORE, May 13.

The following press communique is issued by the Punjab Government:—In February 1918 the Raja of Suket made an offer of Rs. 24,000 towards the expenses of the war which was accepted by the Government of India. In response to the Premier's appeal to India His Highness has now made a further donation of Rs. 7000 for war purposes.

Burma

Burma Man Power Meeting.

Anglo-Indian Meeting.

RANGOON, May 13.

Amongst the resolutions to be proposed at tomorrow's Burma Man Power Meeting is one by the Hon'ble Mr. E. O. Anderson, Chairman, Chamber of Commerce, and seconded by the chairman, Trades Association:—That in the opinion of this meeting it is the duty of every man in the province who is below the age of 33 years and is eligible for service in I. A. R. O. to offer his service reservedly to the Local Government leaving the latter to decide who then he will be better as commissioned officer I. A. R. O., in his present civil capacity or such other capacity as Government may determine. The Lieutenant Governor and General Raitt, G. O. C., Burma, arrived today for the meeting. There will be a strong resources and man power provincial committee, nearly all non-officials being appointed.

United Provinces

Results of the Benares University Examinations.

BENARES, May 14.

The result of the first examination of the Benares Hindu University is published. The questions papers were the same as those set by the Allahabad University and the examiners also were practically the same, while the standard of pass was identical. Out of 89 candidates for B. A. 30 have taken their degree, one being placed in first division. Of the 17 who sat for B. S. C. six have been successful but none has taken first class. Out of 146 candidates for the intermediate examination 96 in all have passed, 3 only being placed in the 1st division, they being on the science side and not arts; and 27 have passed in 2 division. The M. A. and M. S. C. examinations will be held in July next.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము.

వి. ఏ. పరీక్షలు.

III. గ్రూపు.

(జంతు శాస్త్రవర్గము)

రెండవ తరగతి:—60, 84, 104, 184, 153, 189, 284, 240, 462, 467, 476, 508, 505, 509, 515, 528, 529, 539, 548, 550, 554, 555, 551, 576, 885, 1200.

కార్పొరేషను సభ:—కార్పొరేషను సాధారణ

సభ ఈ నెల 21-వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు జరుగును. ఈ సభయందు డిటర్ విషయములతో పాటు లిరువత్తయ్యారు హైకోర్టు జుజ్ జేకార్ రోడ్డులందు రైలువే పట్టాలమీదుగా నంతెలు వేయటము గూర్చియు ట్రాంజండ్ల నెక్కు పలకలమీద ప్రయాణములు నిలుపుదుటను గూర్చియు కార్పొరేషను చాతకాలల విద్యార్థినియ్యమును గూర్చియు చర్చింపబడును.

యదుకుల మహా సంఘ సభ:—పుణ్య క్షేత్ర.

మైన కాంచీ నగరముందు 1918 నెల మే నెల 26, 27 తేదీలలో యాదవకులజనుల స్థితులను గూర్చి చర్చించి సంఘాభివృద్ధి కొరకు ప్రయత్నించుటకు యదుకులసంఘసభ జరుగును. 25 వ తేదీని వరదరాజస్వామి గరుడోత్సవము తరువాత గనుక ఏ తెంచువారికి భగవంతుని సేవయును లభించుచున్నది. (2) ఈ సంఘము స్థాపించియుండు తిరునల్లె క్షేత్ర వీరరాజుల మొదలి పీఠ 69 కపాటల సంఖ్య గల గృహమునందు ఈ నెల 19 వ తేదీ ఒక సభ జరుపబడి కంచీలో జరుగనున్న మహాసభ హాజరునకు ఒక ఉపసంఘ మేర్పరచబడును. (3) ఆ రించి మహాసభలో ఉపన్యసించ గోరువారు ఈసంఘపు కార్యదర్శికి ఈ నెల 18 తేదీ లోపల వ్రాసి పంపవలయును. కార్యదర్శి.

చెన్నపురి హైకోర్టు

జడ్జీలను నియమించుట

లండను, మొయి:—సార్ల మెంటు ప్రజాసభయందు స్పీడను గారికి ఫీచరు గారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి:—హైకోర్టు లో తాత్కాలికముగ జడ్జీలను నేమించుట, 1911 సంపు కా స న ము న ను స రి చి యు న్ని ద ని యు ను, ఆ కా స న ము ప్రకారము నై నియామకములు సమృతములనియు ఇండియా కార్యదర్శి యభిప్రాయము. జుమ్మారము గాకయున్న కేసులను పరిష్కరించి పనియందు లోపము లుండకుండ జేయుటకును కోర్టు కేరతుంది న్యాయమూర్తు లగత్యము నిర్ధారణచేసికొనుటకును ఈ నియామకము లావశ్యకము.

పట్టిక వర్క్యుని ఆర్డర్ల కేవల కమిటీవారి నిర్ణయ రిపోర్టు గత శీతకాలమున ఢిల్లీనగరమున ప్రకటితమై యున్నది. ఇందలి సూచనములను గూర్చి ఇండియా దొరతనము వారచిరకాలమున నె స్థానిక స్థానిక వర్గముల యభిప్రాయముల నారయుచును.

బొంబాయి దొరతనమువారి గజెట్టులో నింతలోనే బొంబాయి కానసభయందు ప్రవేశ పెట్టబడుచున్న బొంబాయి మునిసిపల్ ఫ్రెట్టనవరణపు బిల్లునందలి ముఖ్యాంశములన్నియు ప్రకటింపబడెను.

ఆస్సాము ఉత్తరపు దేశములలో తేయాకుతోట లం దలి కూలీలు దోపిడీల నారంభించినట్లు తెలియచున్నది. డిబ్రుగర్ మండలమున 12 కేసులు జరిగెను. మార్కెట్ రిక్రూట దారు తెలియపడెను. పైనికదర్ మాప్రదేశమున కయబడెను.